

Juozo Strolios netekus

VLADAS JAKUBENAS

Nesustabdomai slenkant laiko eigai, mūsų gausi ir stipri "nauroji" emigracija, atsiradusi čia po Antrojo pasaulinio karo, jau žymia dalimi nebėra nei nauja, nei jauna. Natūralaus, bet nelinksmo proceso eigoje mirtis išrauna iš mūsų tarpo vis daugiau nusipelnusių ir pasižymėjusių asmenų.

Prieš porą savaičių savo kukliame bute, Chicago "Westside" buvo rastas negyvas muzikas Juozas Strolia. Netekome taurios, savito, nepriklausomo būdo asmenybės, o kartu ir talentingo, ne vienoje srityje pasižymėjusio, muzikos veikėjo.

Gyvenimo tėkmė ir kūrybos pobūdis

Juozas Strolia išėjo iš lietuviško kaimo, gimęs 1897 m. Utenos apskrityje. Pirmą rimtą muzikinį išsilavinimą jis gavo Klaipėdos konservatorijoje, lankęs ten smuiko klasę 1924-1929 m. Šią klasę jis baigė kaip diplomuotas smuikininkas. Tačiau jo tolimesnėje veikloje J. Strolia vis labiau sutinkame kaip pedagoga, chorvedį, žurnalista, o svarbiausia — kaip kompozitoriu.

Juozo Strolios kūryba yra daugiausia vokalinė, ji apima apie 300 kūrinių; jų nemažai yra išleista, nemažai liko rankraščiais; daugelis įėjo į mūsų chorų ar solo dainininkų repertuarą, bet taip pat daugelis liko mažai kam žino mi.

Juozo Strolios kūryba rodo, kad autorius turi neabejotiną kūrybinę dovaną ir dar kai kurių ypatybių, kurios, turint omenyje jo Klaipėdoje lankytą smuiko klasę, yra mus kiek stebinančios. Jau nuo 1927 m. J. Strolia pasirodė su nuotaikingomis liaudies stiliaus ir gražaus melodizingumo choro dainomis, arba liaudies dainų harmonizacijomis. Jo pirmieji kūrybiniai bandymai yra primityvios, nors taisyklingos faktūros, daugiau atatinčios smuikininko "šalutinę liniją". Idomu, kad J. Strolia nesustojo vietoje: sekdamas jo tolimesnius kūrinius, galime konstatuoti vis kylančią techniką, ypač polifonijos srityje. Jis šitai naudojo tai išplėstinėse liaudies dainose, tai solo dainavimui skirtose kūriniuose. Karo audrose, dėka žmonos kilmės išvaduotas iš bolševikų kalinimo, J. Strolia jau 1941 m. atsidūrė Vokietijoje, kur iki 1944 m. paskelbto totalinio karo dar pilnai veikė visos muzikinio gyvenimo institucijos. Čia tiek aplinkumos, tiek privačių pamokų pas

vokiečių profesorius dėka, J. Strolis kūryboje pasirodo nauji elementai: kiek naujoviškesnė polifonija ir drąsesnės harmonijos. Tačiau J. Strolia pasilieka vis dėlto pats savimi: kiek naujoviškesniu romantiku su stipria polifonijos priemais. Galime tarti, kad visoje vėlesnėje J. Strolis kūryboje regim tam tikrą akademinį atspaudą: kūryba jau visai nepanašė į "smuikininko šalutinės linijos" darbus. Kai kurias jo dainas iš pažiuros galėtume apibūdinti taip, lyg būtų jas rašęs konservatorijoje kontrapunktą dėstęs profesorius, kuris šalia to yra dar apdovanotas jaukia ir nuotaikinga melodijos dovana, vokalinei muzikai. Galime tarti, kad J. Strolis inasas į lietuvių muzikos lobyną nėra gabaus dilekto "ad hoc" sukurti kūrinių, bet kad jo ypač vėlesni darbai didesniu ar mažesniu ryškumu atstovauja profesinio kompozitoriaus lygiui.

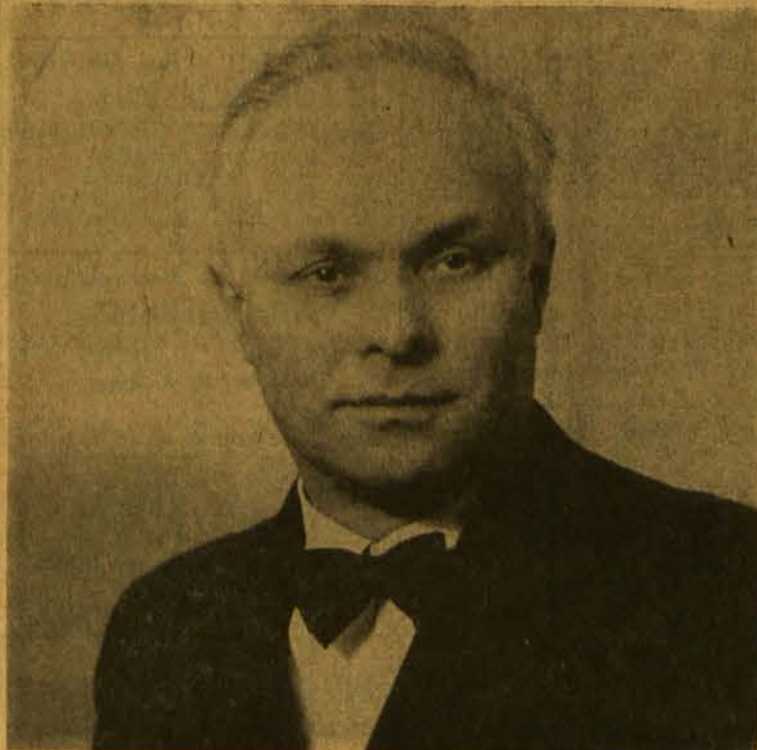
J. Strolis choro dainų tarpe turime paprastesnių, tinkamų žemesnio išsilavinimo chorams, bet yra ir ilgesnių, pairesnių daugialbiu judėjimu paremtų kūrinių, kurių gali imtis tik išprusę chorai. Stambesni J. Strolis kū-

kompanimento kontramelodija. Taip pat K. Bradūno žodžiams parašyta "Nakties akimirka" — lyrinės nuotaikos daina, nelengva atlikti, kondensuota, bet įdomios faktūros. "Ilgesys" (Brazdžio žodžiai) po kiek asketiškai vestu akompanimentu slepia savyje gilų tragizmą. Jau šių pavyzdžių užtenka, kad vertintume Juozą Strolia, kaip profesinio lygio kompozitoriu, kurio talentas linkęs kiek į niūrias lyrinės nuotakas, savyje susikaupęs, asketiškas.

Juozo Strolis kūryboje vokalinė muzika užima svarbiausią vietą, bet jis yra parašęs ir kūrinių smuikui su fortepijonu, kurie tačiau mažiau žinomi. Jo dainos, tiek chorinės, tiek solo, vis dėlto bus svarbiausias kompozitoriaus palikimas.

Muzikos mokytojo keliu

Dar Lietuvoje, J. Strolia aktyviai pasireiškė ir kitoje srityje. Bemo-kytojaudamas gimnazijoje, jis pamatė visišką trūkumą lietuviškų muzikos vadovėlių, išskyrus kun. T. Brazio elementarinę muzikos teoriją. 1935-1936 m. laikotarpyje jis parašė ir išleido "Solfedžio", "Muzikos teoriją"

Juozas Strolia

riniai, kantata "Tvanas" (Putino žodžiai) solo balsui, mišriam chorui su simfoniniu orkestru (neteko girdėti, kad būtų kur nors atlikta), "Skubėki" (žodžiai P. Vaičiūno) 6 balsų chorai su deklamacija ir kit.

Solo dainų J. Strolia parašė nemažai; jos nėra lengvos įsijauti, ypač vėliau parašytos pasižymi kondensuota, kiek asketiška akompanimento technika su gan rafinuotomis harmonijomis, su polifoniškai vedamais balsais. Ne visos jo dainos yra plačiai žinomos, mat, dainininkams ne visuomet sekdavosi iš jo gauti rankraštį. Chicagoje labiau žinomos yra šios J. Strolis dainos: "Audra", išleista jau Chicagoje, iš ankstyvesnių kūrinių (J. Mikuckio žodžiai); joje, šalia nuodugnaus kompozicinio darbo, jaučiasi pigesnių akompanimento priemonių, kaip pamažintų septakordų oktavos ir panašiai. "Sapnas apie šiaurę" (Bradūno žodžiai) yra svajingos nuotaikos kūrinys, priklausęs prie rafinuotai romantinio stiliaus; vidurinėje dalyje šalia gražios vokalinės linijos yra nuostabiai gražiai pravesta a-

ir "Trumpa muzikos istorija". Šio straipsnio autoriui teko aktyviai prisidėti prie šių vadovėlių pripažinimo tinkamais mokykloms, kai toks pripažinimas buvo svarstomas švietimo ministerijoje. Ten man, kaip iš konservatorijos mokytojų sudarytos komisijos jaunesniam, bet aktingesniai nariui, pavyko nugalėti stiprią senesnių muzikų, ypač teoretikų J. Bendoriaus, opoziciją, kuris siūlė vadovėlių nepraileisti, bet palaukti, kol kompetentingi žmonės parašys. Kadangi, praėjus jau keliolikai metų nuo nepriklausomybės atkūrimo, "tikrai kompetentingi asmenys" dar jokių vadovėlių nebuvo parašę, tai vis dėlto pavyko pravesti nutarimą, pripažįstantį J. Strolis vadovėlius, kaip tinkamus naudoti gimnazijose, mokytojų seminaruose ir žemesnėse muzikos mokyklose. J. Strolis vadovėliai nepretendavo į akademinį lygį, bet buvo aiškiai ir logiškai išdėstyti, pritaikyti praktiškai reikalui. Jie užpildė tuo laiku buvusią spragą, buvo plačiai vartojami ir susilaukė keleto laidų.

J. Strolis vadovaujami mo-

Paukščiai jau grįžta...

Nuotrauka Vytauto Maželio

kyklių chorai keletą kartų laimėjo tarpamokyklinės varžybas, tada sparčiai ruošiamas švietimo ministerijos.

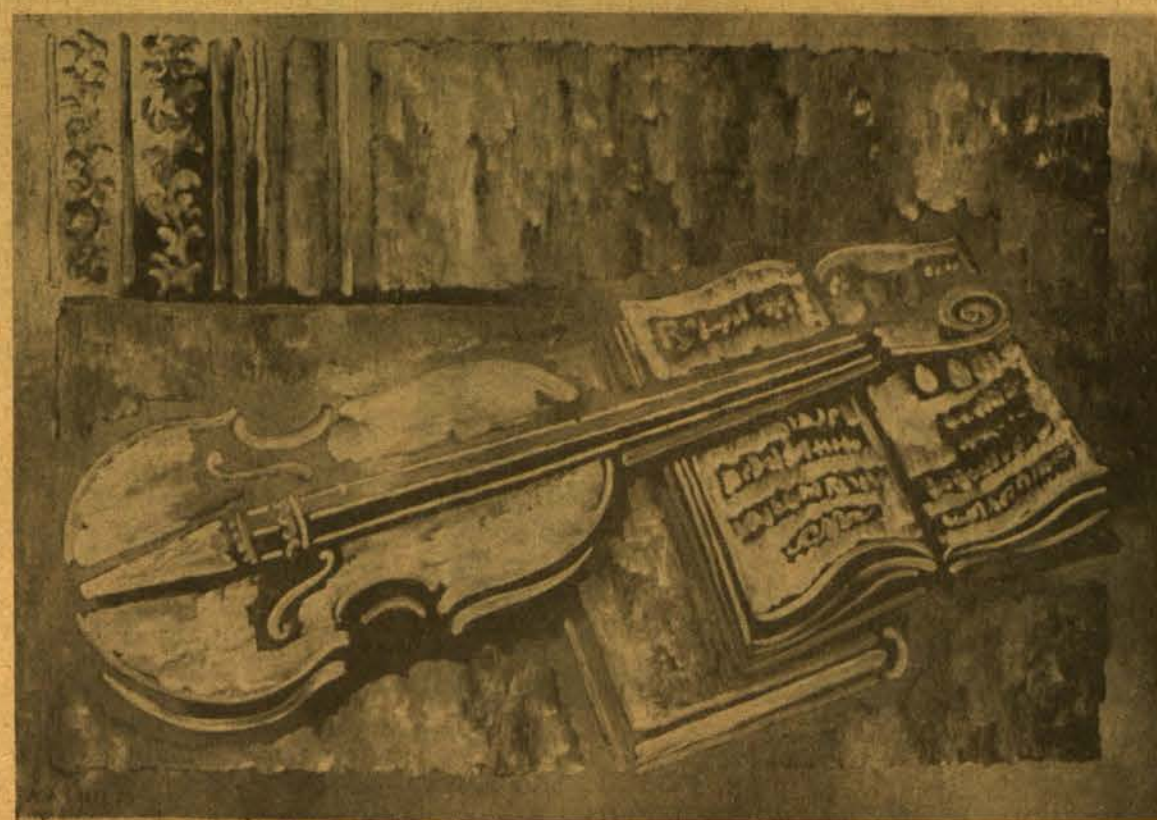
Karo audrose ir pokario rūpesčiuose

J. Strolis išorinės biografijos faktai surišti su mokytojavimu ir vadovavimu chorams: 1929-36 Tauragės aukštesnėje komercijos mokykloje, 1936 m. Šiaulių mokytojų seminarijoje. 1939 m. jis pradėjo dirbti ir Šiaulių muzikos mokykloje, kur dėstė teoretinius dalykus, violą ir muzikos istoriją.

Karštas patriotas ir drąsus savo nuomonių reiškėjas jis krito į akį okupantams, ir buvo vienas iš nedaugelio muzikų, atsidūrusių kalėjime, iš kurio buvo išvaduotas, kaip pusiau fiktyvus repatriantas į Vokietiją. Čia jis, dar karui einant, grojo orkestre viename iš Dreseno priemies-

čio teatrų (berods ten pat, kur dirigento padėjėju, o vėliau ir dirigentu buvo Aleksandras Kučiūnas); šalia to mokytojavo, dėstydamas muziką dviejose vokiečių gimnazijose. Stovyklų laikotarpyje jį teko ne kartą aplankyti, su dainininkų grupe koncertuojant Uchtės stovykloje, Britų zonoje, kur tremtiniai gyveno palyginti geroje sąlygoje. Uchtėje J. Strolia buvo sudaręs gerą chorą, dėstė muziką ir uoliai komponavo, kartu pats gilindamasis į kompozicijos teoriją. Tada mavyti jo kūrinių jau stebino savo technišku užbaigtumu ir rimtumu.

Atvykęs į Naująją Pasaulį, Juozas Strolia sunkiai pritapo prie vienos vietos. Atvykęs 1952 m. į Chicagą, vėliau vargonininkavo Los Angeles, Bostone, kurį laiką Sao Paulo, Brazilijoje, kurį laiką į Jungtines Valstybes, jis pabuvęs viename iš Dreseno priemies-

Vytautas Kasiulis

Smuikas ir knyga

Kertinė Parastė

SVETIMŲJŲ BALSAS

Vargu ar kuris mūsų laisvajame pasaulyje, o ypač šiame krašte, gyvename tokiose skurdžiose sąlygose, kad nepajėgtume nusipirkti tos ar kitos lietuviškos knygos. Tačiau ar jas perkame? Ar nuperkame bent tiek, kad leidklos pajėgtų išsilaikyti, kad rašytojui būtų ne vien tik tuščias ačiū pasakyta, bet ir minimalus honoraras sumokėtas? Truputį ar ir visai gerai pramokę svetimų kalbų, nesigėdiname kartais vaidinti daug išmanančius, į lietuvių grožinę literatūrą žvelgiančius iš aukšto. Puse akies žvilgtelėję kitur, savąjį raštą imam nuvertinti, lyg palyginimas liudytų lietuvių kūrybinio žodžio nenaudai. Ar iš tikrųjų lietuvių literatūra dėmesio neverta?

Jei savų kritikų žodžiu netikime, tai patikėkime amerikiečiams, kurie, susipažinę su lietuvių grožine literatūra, išversdami į anglų kalbą, griauja visus mūsų atšiaurumo savajai knygai argumentus. Čia pateikiame tik keletą greitosiomis sugriebtų pavyzdžių.

Štai ką sako apie aną tyrusią mūsų tautos poeziją — apie mūsų liaudies dainas amerikietis rašytojas Robert Payne, kai su jomis susipažino 1964 m. Voyages Press išleistoje lietuvių dainų antologijoje "The Green Linden":

"Užtikęs jas, nustembė ir vos norisi tikėti, kad tokių tobulų dainų dar yra. Jos turi grožį ir tyrą, primityvų orumą, viršijantį viską, ką aš radau Vakarų literatūroje, išskyrus ankstyvasias Graikijos salų dainas. Atrodo, kad jos buvo parašytos pasaulio aušroje, ir kad jos dar tebe-rasoja".

O vėl kitas amerikietis rašytojas Clark Mills apie Antano Vaičiūnaičio kūrybą, ra-dęs ją Manyland Books leid-dyklos 1965 metais išleista-

me Vaičiūnaičio novelių rinkinyje Noon at a Country Inn, sako:

"Ima pagunda tvirtinti, kad ryškiausia Vaičiūnaičio veikalų savybė yra nuošalumas. Toks terminas lyg įtaigotų tarp autorius ir jo personažų bei jų veiksmų. Tačiau toks nuošalumas yra nuolat peršviestas šiltu kilniadvasišku-mu, nuosaikiu ir neišsekkančiu prisirišimu prie žmonių, prie daiktų ir prie mažiausių žemiš- kųjų tvarinių.

Noon at a Country Inn su-pažindina mus su tikros ver-tės, europietiško lygio rašyto-ju. Skaitytojai anglų kalba, be abejonės, godžiai lauks kitų šio natūralaus, paprasto ir ste-binančiai įgudusio rašytojo naujų vertimų. Su jo ypatybė-mis rašytojų šiandien yra ne-daug".

Long Beach Press - Tele-gram, Calif., recenzentas, pa-minėdamas Aloyzo Barono knygą "The Third Women" savo vasario 19 d. laidoje, rašo:

"Lietuva gali būti viena iš mažesnių valstybių, tačiau ji šimtmečiais yra turėjusi litera-tūrą, dėl kurios nereikia rau-donuoti, palyginus ją su daug didesnėmis tautomis. Geriau-sia dabartinė lietuvių literatū-ra yra rašoma išeivijoje, dau-gelis jos geriausių rašytojų at-vyko į Ameriką po to, kai Ru-sija godžiai prarijo jų tautą.

Aloyzas Baronas yra vienas iš tokių rašytojų. Ši giliai hu-maniška, pilna užuojautos is-torija apie bevalkę moterį, ku-ri išsaugojo žydų berniuką nuo nacių, kad ilgai išvijoje, dau-gelis jos geriausių rašytojų at-vyko į Ameriką po to, kai Ru-sija godžiai prarijo jų tautą.

Gi prof. Charles Angoff žur-nalo The Literary Review red-aktoriaus ir Fairleigh Dickin-son bei New York universitetų profesorius, perskaitęs Krėvės didžiojo klasiko Vinco Krėvės "Skerdžių Lapiną", sako:

"Kartą perskaitytą, ši apy-saka ilgai pasilieka skaitytojo samonėje. Čia tiek prasmės ir įžvalgumo, kad juo daugiau skaitai ją, juo gilesnė darosi toji prasmė. Tai vidinių per-gyvenimų, nuotaikos ir aplin-kos pavaizdavimo brangakme-nis. Apsysakos vertė prasiver-žia pro visas erdvės užtvanas. Jau tas vienas kūrinys išstato Vincą Krėvę į pirmąsias mo-dernųjų beletristų eiles".

Šitokių ir panašių atsiliepi-mų apie mūsų literatūrą ame-rikiečių rašto pasaulyje pasta-raisiais metais rastume jau gana nemažai. Jei netikime sa-vais, patikėkime kitais. O lie-tuviška knyga skaitytojo visa-da laukia. Ypač dabar, kai yra proga pasinaudoti "Draugo" knygų išpardavimo mėnesiu.

k. brd.

Šiame numery

- Svetimųjų balsas.
- Jono Strolis netekus.
- Margutis, Jūratė ir Kastytis.
- Dr. Justino Plikūno naujas mokslinis veikalas.
- Poeto Jurgio Baltrušaičio gyvenimo atgarsiai.
- Premijuoto romano ištrauka.
- Fizika ir atominiai tyrimai reporterio akimis.
- Širdis tarp teatro ir paletės.
- Eduardas Mieželaitis ir Guil-laume Apollinaire.
- Kultūrinė kronika.
- Nauji leidiniai.
- Moterų gyvenimas.

Margutis, Jūratė ir Kastytis

Pavakarieniavus ir truputį atsipūtus, smagu paskaityti lietuvišką laikraštį, o kiek vėliau išklausti ir lietuvišką radio programą. Chicagoje, besilisint po dienos darbų, vakarais prabyla daugeliui gerai žinomas Margutis. Jau seniai žadu aplankyti naujoje vietoje įsikūrusį ir čia tiesioginės transliacijos studiją įsirengusį Margutį. Gyvenant tolimoje Chicago šiaurvakarinėje dalyje, nelengva tai atlikti. Šiomis dienomis, progai pasitaikius, atsidanginai ir lietuviškąjį Marquette Parką. Čia, belankydamas senus pažįstamus, užsukau naujojon Margučio patalpon. Ką pamatčiau ir išgirdau, bandau pasidalinti su Jumis, malonūs diena-raščio skaitytojai.

Sunku Margutį atpažinti. Nauja vieta, nauji žmonės, nauji užsimojimai. Nebėra Vanagaičių, nebėra kitų Margutyje dirbusių žmonių. Tačiau ir šiandien Margutyje tebesireiškia įprasta vanagaitiška nuotaika. 40 metų bėgyje daug ko įvyko, daug kas pasikeitė. Tačiau Margutis vis toks pat. Vis su viltimi žvelgia į rytojų ir remia originalius kūrybinius siekius.

Šiuo metu margutiečiai (taip seniai įprasta vadinti dirbančiuosius Margutyje) juda, kruta. Margučio steigėjas Antanas Vanagaičius mirė 1949 m. Vadinasi, jau prabėgo 20 metų. Kokta skubi laiko tėkmė! Tiesiog sunku ir patikėti. Margutis rengiasi A. Vanagaičio mirties sukaktį paminėti kovo 30 d. Jaunimo centre. Akademinėje dalyje pagrindinį žodį tars Vytautas Alantais. Darius Lapinskas sutiko apipaivalinti minėjimo meninę dalį, kurioje pasirodys Algirdas Brazis, Nerija Linkevičiūtė ir Alice Stephens "Aidutės". Sukakties proga rengiamasi išleisti ir A. Vanagaičio kūrybos plokštelę. Vienoje plokštelės pusėje bus įrašytos mūsų solistų įdainuotos dainos. Kitoje pusėje Antano ir Lilijos Vanagaičių autentiškas žodis. "Dėdytės ir tetytės" pokalbų formoje. Apie šią plokštelę derėtų plačiau išsiaiškinti. Ypatinai todėl, kad, beruošiant magnetofoninius įrašus, teko susidurti su įdomiais netikėtumais. Tačiau apie tai gal kuomet nors patys margutiečiai viešai papasakos arba aprašys koks kitas spaudos bendradarbis. Aš gi pasitenkinsiu ir pasiskubinsiu kito įdomaus fakto išsklaidyti. Ir šį kartą skubu, lyg bučiau profesionalus spaudos darbuotojas. Skubu, kad kuris kitas neužbėgtų už akių ir nepaskelbtų žinios. Smagu sužinoti ir pačiam pirmam paskelbti neeilinę žinią.

Besikalbant apie Margučio veiklą sužinojau, jog Margutis stato "Jūratę ir Kastytį".

— Ką? — Netikėtai savo ausimis paklausiau.

— Taip, "Jūratė ir Kastytis" — dar kartą pakartojo Margučio vedėjas Petras Petrutis.

— Negali būti. Juk tai opera. O be to, jei neklystu, ji bandoma pastatyti šiemetiniame Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavime.

— Jūs neklystate, — toliau dėstė P. Petrutis. — Tiksliau pasakius, "Jūratė ir Kastytis" išvedimu scenon rūpinasi ir ALT'as, ir Margutis. ALT'o įgalioti žmonės rūpinasi opera, o mes baletu. Taip, baletu, senais, prieškariniais laikais Juozo Gruodžio sukurtu baletu "Jūratė ir Kastytis".

— Tai iš kur trauksite pastatymui reikalingus šokėjus, — neškęntis paklausiau.

— Ši problema jau išspręsta. Mes tuo reikalu nesukam galvos. Šokėjais rūpinamasi Kanadoje. Nežinau ar Tamstai žinoma, — kalbėjo P. Petrutis, — jog Toronto universiteto modernaus šokio fakultetui vadovauja Birutė Vaitkūnaitė - Nagienė. Universitetas labai susidomėjo Maironio legenda ir pačiu baletu pastatymu. Ir ne tik domisi, bet remia ir skatina. Reikia pridurti, kad baletu premjera bus Toron-

te. Chicago lietuviai tuos pro-gos baletu pasigrožėti gegužės 17—18 d.d. Marijos aukštesniosios mokyklos salėje.

Ši žinia mane gerokai nustebino ir sudomino. Daugiau pakamantinėjus, sužinojau, kad šiame neeiliniame projekte didelį vaidmenį atlieka jaunas kompozitorius Darius Lapinskas. Jis rūpinasi veikalo orkestracija, drauge su Birute kuria ir stengiasi galimai įdomiau apipaivalinti baletu pastatymą. Be to bandoma ir baletu pastatymą įvesti dainą ir žodį. Žodžiu, bus nekasdieniška originalu ir įdomu.

— Tai ką, negi "Jūratės ir Kastyčio" baletu išgirsime mūsų solistus ir aktorius?

— Taip. Ir kodėl ne? Tačiau manęs neklausinėkite. Apie tai pasiteiraukite pas Darius Lapinską, — pasakė P. Petrutis.

— Skamba legendariškai, — atsisveikindamas tariau.

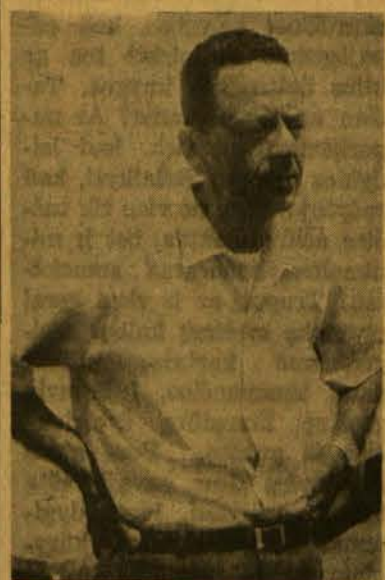
— Bemaž. Lygiai taip, kaip Maironio legendoje "Jūratė ir Kastytis", — tokiais žodžiais mane per duris išlydėjo Margučio Petras Petrutis.

P.L.

• Lietuvių kalbos tarmių atlasas teberuošiamas okup. Lietuvoje. Ekspedicijų metu surinkta tarmių medžiaga kartografuojama ir tvarkoma pagal tematinius žemėlapius. Iš viso bus išleisti 4 tomai.

Dr. Justino Pikūno naujas mokslinis veikalas

AL. GIMANTAS

Prof. Justinas Pikūnas

Miela pasidžiaugti kiekvienu lietuviškuoju įnašu gyvenamosios aplinkos moksliniame gyvenime. Džiugu, kai būna lietuvių mokslininko, sakykime, debiutas, bet dar mieliau, kai mūsų mokslo gyvenimo asmenybės sugrįžta jau kelintą kartą, savuoju įnašu turtindami plačiąją mokslinę literatūrą savosios specialybės srityje.

McGraw-Hill mokslinės literatūros leidykla ką tik išleido naują lietuvių mokslininko, Detroito universiteto profesoriaus, dr. Justino Pikūno, veikalą "Human Development: A Science of Growth". Tai stamboka, 434 puslapių studija, iliustruota atitinkamais brėžiniais, diagramomis, gausiomis išnašomis, papildyta specialiu žodynu. Dar daugiau knyga paruošta, pačios leidyklos pas autorių užsakyta lyg ir vadovas, padedantis būsimam lektoriui kiek galint plačiau ir metodingiau naudotis veikale sukaupta medžiaga.

Naujasis veikalas suskirstytas į visą eilę skyrių ir poskyrių, palaipsniui nagrinėjant visą žmogaus gyvenimą, jį pravedant dar embriono padėty iki giles senatvės. Ši knyga, nors pirmoje eilėje skirta gilintis akademinėse studijose, galės būti puikiu "referencu" skaitiniui ir visiems tiems, ku-

rie dirba su jaunimu, pedagogams, dvasiškiams ir visiems tiems, kurie kasdien susiduria su psichologinėmis žmonių problemomis, k.a. teismų darbuotojai, patarimų biurų, spaudos kolumnų autoriai ir pan.

Bent prabėgoms, norint parodyti naujojo prof. J. Pikūno veikalo platumą, būtina paminėti eilę atskirų temų, skyrių bei poskyrių pavadinimus, iš kurių galės paaiškėti ir knygos turinys.

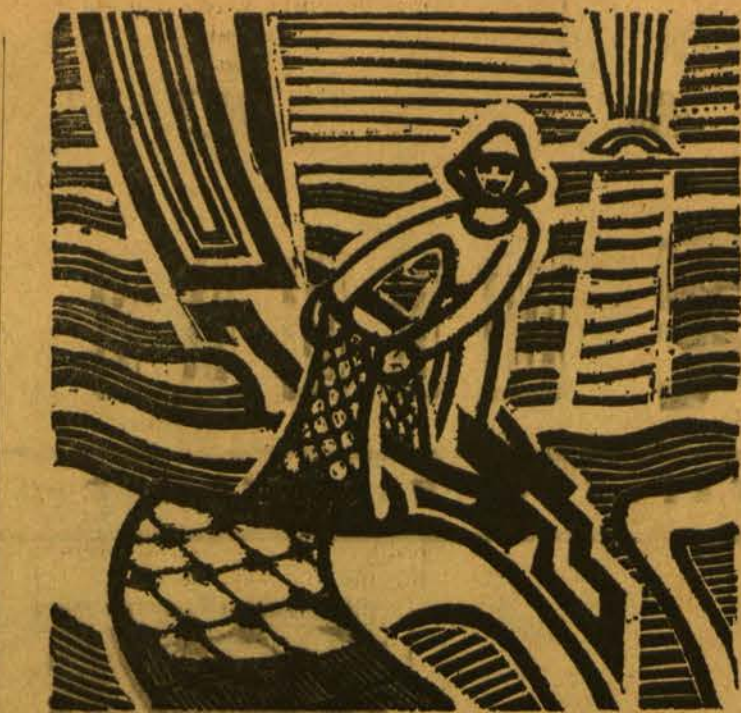
Štai, pirmajame skyriuje nagrinėjamas žmogaus ugdymo pobūdis, tyrinėjimo metodai, ugdymo dėsniai. Toliau kalbama apie pagrindines įtakas augimui ir elgsenai, paveldėjimą, fizinę aplinką, šeimą, mokyklą, visuomenę, kultūrą. Dėstomi ugdymo aspektai ir linkmės: fizinio ugdymo, emocinio ugdymo. Kalbama apie intelektualinį subrendimą, inteli-

gencijos testavimą, ir jos panaudojimas, mokymais, asmens savojimas, mokymasis, asmens savo vystymasis dar prieš gimimą, nagrinėjant vystymosi fazes ir įtakas, paliečiančias besivystančią gyvybę. Toliau, paliečiamas gimimas, prisitaikymo problemos ir individualiniai skirtumai.

Rašydamas apie kūdikystę, autorius paliečia jausmą ir jo dėsnius, jausmus, kalbėjimo pagrindus, žaidimus ir realybės pajautimą, sveikatą ir prisitaikymą. Nežinoma ir vėlyvoji kūdikystė, fiziniai kintimai augimo metu, vaizduotė ir supratimas, aplinkos tyrinėjimai, vystymosi uždaviniai, samoningumas, asmens sąvybių įgijimas, tėvų rolė, ipročių formavimasis, rūpinimasis kūdikiu, asmens vystymosi teorijos.

Atskirai nagrinėjamas priešmokyklinis amžius, išskilant tokius dalykus, kaip organizmo kontroliavimas ir žaidimai, emocijų vystymasis, kalbos vystymosi uždaviniai, vaizduotė ir inteli-gencija, moralinis ir religinis išgyvenimas, asmenybės bruožų ugdymas.

Kalbant apie mokyklinį amžių, liečiama žaidimai ir mokykla, intelektualinis išvystymas, vy-

Vaclovas Ratas "Jūratės ir Kastyčio" iliustracija (medžio raiz.)

JUOZO STROLIOS NETEKUS

(Atkelta iš 1 psl.)
neilgai Philadelphiaje, 1960 m. apsigyveno Chicagoje. Kurį laiką čia pavargoninkavęs, jis vėliau užsirdbdavo sau kuklų pragyvenimą, duodamas pamokas ir derindamas fortepijonus. Smuiką jis buvo gerokai užmetęs, nors, reikalui iškilus, sukdavo patal-kininkauti stygų kvartete grodamas violą, o kartais net pagrodamas smuiku koncertuose. Savo grojimą tačiau jis pats gana žiauriai kritikavo.

Chicagoje J. Strolia ryškiai pasirodė ir kaip žurnalistas, drąsiai pareikšdamas savo kartais visai skirtingas nuomones įvairiais lietuvių muzikinės veiklos klausimais. Pastaruoju metu, pakelias po Europą, jis spaudoje talpino įdomius kelionės įspūdžius. Yra parašyti ir paruošti spaudai jo atsiminimai.

Blaskydamas po platų Vakarų pasaulį ar gyvendamas vienišų gyvenimų savo paskutiniame laikotarpyje, J. Strolia kūrybos neapleido. Dar jam esant Uch-tės stovykloje, 1947 m. Amerikos Vargonininkų sąjungos varžybose J. Strolia laimėjo pirmą premiją už dainą "Sienapiūtė", o 1957 m. Kultūros fondo konkurse-trečią premiją už giesmę Marijai, solo balsui, mišriam chorui bei vargonams (A. Karvelytės -Dubauskienės žodžiais).

Įdomu, kad ir visi trys J. Strolia sūnūs yra muzikai. Faustas, gyvenęs Chicagoje ir čia vargoninkaujantis, yra žymus lietuvių vaikų ir jaunimo ansamblių vadovas. Vytautas, gyvenęs New Yorke, nors nepelno pilno pragyvenimo iš muzikos, bet groja fagotu (Bassoon) pusiau profesionaliame "Community" orkestre ir jį kartais padirguoja; veda taip pat lietuvių vyrų chorą. Jauniasis, Herkulis, yra profesinis smuikininkas, vienos iš stambiųjų JA V keliaujančių operos kompani-

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: PROspect 8-1717
Rezid.: 3241 West 66th Place
Tel.: REPUBLIC 7-7968

DR. S. BIEZIS
CHIRURGAS
Valandos: kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradienimis ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 63-šios ir California
Val.: kasdien nuo 8-8 val. vak.
Seštad. 2-4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal susitar.
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS.
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą. Jei neatstiepiama, skambinti HU 5-3222

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2558 West 63rd Street
Val.: kasdien 10-12 val. ir 7-8 v. vak. Seštadieniais 10-11 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. telef. WAlbrook 5-5076

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

ju orkestro narys. J. Strolia, žmona, mirusi dar Vokietijoje, Zenta Grubaite buvo gan plačiai pasireiškusi koncertinė dainininkė (mezzo sopranas).

Juozo Strolia asmenyje netekome ne tik muziką: buvo tai ir domus, nors kartais ir keistokas žmogus, turėjęs ir daugelį problemų kietas savo pažiūras, nebijojęs jas pareikšti bet kam ir bet kada. Muzikos klausimuose jis buvo labai griežtas kitiems, bet taip ir sau: jo kompozicijos ir jo plėtotės nueitas kelias liudija gilia autokritikos dovaną. Juozo Strolia įnašas į mūsų muzikos lobyną gal nėra taip jau didelės apimties, bet tai, ką jis mums pa-

liko, yra tikrai vertinga, tauru, išbaigta ir, kas ypač svarbu, tikrai lietuviška, vis vien ar jis var-toja lietuviškas liaudies melodijas, ar eina savitos melodinės invencijos keliu. Jo kai kurios dainos pasiliks mūsų muzikinėje literatūroje, kaip pirmos eilės at-ranka, kaip svajingos, melacholiškos sielos išraiška, pateikiama kiek rezervuotu, dažnai lakoniš-kai asketišku, bet savyje užbaig-tu ir įdomiu būdu. Juozo Strolia nebėra tarp mūsų, bet jo dainos bus plačiai vartojamos mūsų cho-ru, o solistams skirtos užims gar-bingą vietą dainų rečitaliuose bei mūsų kultūringesnių daini-ninkų pasirodymuose.

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9 antr., penktad. 1-5, treč. ir šešt. d. susitarus.

Ofiso — HE 4-5758.
DR. S. ir M. BUDRYS
ALERGIJA
2751 West 51st Street

Valandos: antradieniais, penktadieniais 2-9 v., šeštadieniais 10-1 p. p. Ligoniai priimami pagal susitarimą.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė optometristas

DR. EDMUND E. CIARA
2709 W. 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antradi. ir penktad. 10-4; šeštad. 10-2 val.

Ofs. 735-4477. Rez. PR 8-6960.

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
Crawford Medical Building
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akusertija ir moterų ligos
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatstiepiama, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso tel. PR 8-2226
Rez. PROspect 8-9081
DR. JANINA JAKSEVIČIUS
JOKIA
2856 West 63rd Street
Pirmad., antradi., ketvirtadi. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 v. v. Seštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. Pr 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val. kasdien nuo 6 iki 9 v. v., sešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susita-rus.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7273
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 W. 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p.p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta.

Ofiso ir buto tel. Olympto 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Tel. — REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuviai gydytojai)

3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antradi., ketvirtadi. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. Seštad. 12-3 val. p. p. Trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto Olympto 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-2 val. ir 6-8 val. vak. Iškylus trečiadieniais. Seštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antradi., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 v. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 3 val. p. p. Seštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJĄ MOTERŲ LIGOS
2317 West 71st Street
Telef. HEmlack 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773. Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirm., ketv., 5-8 val., antradi. ir penkt. 1-4 val. Pirmąsias dienas susitarus.

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801

DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Seštad. 9 v. r. — 2 v. popiet.

ASSOCIATE OPTOMETRISTS
Lietuviškai kalba

DR. FRANK PLECKAS, OPT.

3424 W. 63rd St., GR 6-7044
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Valandos pagal susitarimą. Uždaryta trečiadieniais.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS

Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 923-7697
5159 So. Damen Avenue

Valandos tik pagal susitarimą. Trečiadieniais uždaryta.

Tel. 423 - 2660

DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS

9760 So. Kedzie Avenue
Val. pirmad., antradi., ketvirtadi. ir penktadi. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šeštad. 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
(Tel. 737-2290 ofiso ir rezidencijose)
Pirmą ligonius tik susitarus — (By appt.).

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA

Ofisas 2454 W. 71st Street
Val.: antradi. nuo 2-5 popiet. ketvirtadi. nuo 6-8 vakaro
Ofiso telef. 776-2380
Rezid. telef. PROspect 9-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill

Kabineto tel. 687-2020
Namų tel. 839-1071
Visitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. Olympto 6-0617

Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas — 925-8296

Valandos: 2-3 v. v., penktadi. 10-12 v. r., 2-3 v. vak. Seštad. 1-4 v. vak. Seštad. ir trečiad. uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS

Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Seštad. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195

DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS

2454 West 71st Street

Pirmąsias ligonius tik susitarus

Val.: 2-4 p. p. ir 6-8 v. vak. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Tel. PROspect 6-9400

DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)

GYDYTOJA IR CHIRURGE

6648 So. Albany Avenue
Val.: pirm., antradi., ketv. 6-8 val. vak., penkt. ir šeštad. 2-4 popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150

DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

Ofiso tel. 767-2141. Namų 636-4856

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 So. Pulaski Road
Val.: pirmad., antradi., penktadi. 1-4 ir 6-8 v. v., ketvirtadi. 6-8 v. vakaro. Seštadieniais 11-1 val. popiet.

Margučio darbuotojai. Iš kairės: Leonas Narbutis, Petras Petrutis, Svitlana Gotceitas, Eglė Vilūnaitė ir Romas Sakadolskis. Nuotrauka V. Noreikos

Piešinys Algirdo Kurausko

Poeto Jurgio Baltrušaičio gyvenimo atgarsiai

Pastabos 25 metų sukaktį nuo poeto mirties minint

1969 m. sausio 3 d. sukako dvidešimt penkeri metai nuo poeto-diplomato Jurgio Baltrušaičio mirties. Berods, niekas spaudoje apie tai nebus užsiminęs. Tokia jau nerašyta tradicija: numirė ir viskas.

Man su juo neteko susitikti. Neatsimenu, kas jį man vieną kartą Kaune, išeinant iš Metropolio, parodė. Apie jį daug gero su dideliu entuziazmu ir pagarbą keletą kartų pasakojo Balys Sruoga. Gi Faustas Kirša, kuris Baltrušaičiui, gal būt, daugiau buvo skolingas, mėgdavo apie jį pasakoti linksmesnius nutikimus. Iš jo girdėjau apie blaivias pastabas Moterų sekičioje. O ypatingai man įsiminė Baltrušaičio nuotykius su Maksimu Gorkiu, kurį čia ir papasakosiu skaitytojams.

Kartą Gorkis nugirdo, kad Baltrušaitis iš Maskvos važiuojas tiesiai į Paryžių. Atėjęs atstovybėn ir pradėjo Baltrušaičiui pasakoti, kad jis mirtinai pergyvenęs panišką baimę. Turis šūtį, šiandien pasakytume, antitarybinių raštų, nenoris jų sunaikinti, bet bijas pas save ar pas draugus laikyti, nes, Dieve gink, jei čeka padarytų kratą ir rastų, tai arba tučtuojaus pastatytų prie sienos ir sušaudytų, arba, geresniu atveju, visam amžiui Sibiras.

JONAS AISTIS

Vieną žodžiu, ar Jurgis negalįs tuos rankraščius nuvežti Paryžių ir palikti saugioje vietoje. Baltrušaitis sutiko. Po poros dienų Gorkis įtįsias atstovybėn vidutinio dydžio lagaminą ir tarė: „Jurgi, saugok šį lagaminą, kaip savo akį, nes jei rusai rastų, tai mums abiems, kaip rusai sako, karstas ir kapinės!“ Baltrušaičiui iš karto kilo įtarimas dėl tuos rankraščius turio ir svorio, bet lagaminą nuvežė Paryžių, tačiau neiškentė ir atidarė pažūrėti... Prieš jo akis sužvilgo Lobių salos radinys: platiną, auksą, sidabrą, brangakmeniai — portcigarų, papuošalų, žiedų, laikrodžių ir monetų pavidalu... Sugrįžęs Maskvon, Baltrušaitis nesiskubinęs Gorkio ieškoti, bet šis bematant atsirado ir klausia: „Na kaip, Jurgi, ar nuvežei?“ Baltrušaitis atsakė: „Nuvežti, Maksimai, tai nuvežiau, bet mane pats taip užintrigavai, kad neiškenčiau ir, atsidaręs lagaminą, pažūrėjau tavo rankraščius... Tikrai, Maksimai, mums abiem pavojus buvo labai didelis...“

Tai primenu, norėdamas pasakyti, kad Jurgis Baltrušaitis nuo 1893 metų rudens Lietuvoje

negyveno ir joje buvo retai pravažiuojantis svečias, be to, lietuviškai iki pat giles senatvės beveik nerašęs, o tačiau lietuviuose buvo gana populiarus.

Baltrušaičio rusiškų eilių abu rinkinius perskaičiau dar gimnazijos suole. Jo poezija man įsiminė, kaip kietai kapoto ritmo ir silogistinio sakinio eilės. Skambanti, tobula ir gili poezija, tačiau ji manęs jaunystėje netraukė, ir aš prie jos niekad vėliau negrįžau.

Tik karo audrose gausiai pradėjo cirkuliuoti laiškai jo lietuviškųjų eilių nuorašai. Kas mane tada itin nustebino, kad jis prabilo tokiu bendrai intymiu balsu, lyg jis būtų niekada Lietuvoje neapleides ir visą laiką tik lietuviškai rašęs. Taip negalėjo rašyti nuo tautos atitrūkęs kosmopolitas. Mane pritrūkę jo aštuonių dienų pesimizmas: „motinos šilėli, tu nebežaliuosi“. Bet ir tai buvo suprantama, nes, gal būt, niekas, kaip jis, nebuvo taip gerai pažinęs „plačios dūšios“ bestijos, ypač tais vėlesniais laikais, pavadintais „asmenybės kultūra“, laikais, kuriuos jis kaip tik Maskvoje praleido. Tik vėliau jis atgavo graudžiai šviesią panemunės lietuvių melancholią.

Tai be galo įdomi asmenybė. Nors rašė rusams ir rusiškai, bet visoje Europoje išnešiojo garsi-

nai lietuvišką vardo ir pavardės lytį. Dažnai pagalvoju, kad dabar, kai atsiranda lietuvių studentų studijuojančių rusų literatūrą, būtų gera, jei kas pasiimtų studijuoti mūsų tautiečio rusiškosios poezijos laikus. Daug medžiagos atsirastų jo buvusių draugų šeimos archyvuose.

1960 m. Italijoje pasirodė Eva Amendola Kuhn atsiminimai pavadinti Vita con Giovanni Amendola, kuriuose Jurgis Baltrušaitis atvejų atvejais minimas. Cituojami jo laiškai, kurių esą Amendola palikime apie 40 (Vi sono circa 40 lettere a Baltrušaitis, ib. 87 p.). Eva Amendola Kuhn višniėtė, vertusi Baltrušaičio eiles italų kalbon.

1968 m. rudenį Londone pasirodė Edward Craig stambus veikalas, pavadintas Gordon Craig, the story of his life. Knyga parašė sūnus apie savo tėvą. Autorius esąs anglų kino dekoracijų dailininkas ir teatro teoretikas. Tame veikale Baltrušaitis minimas net penkiose vietose.

Redaguodamas Jurgio Baltrušaičio poeziją ir ypač rašydamas jo biografiją, naudojausi poeto žmonos pasakojimu. Paskaitęs Craig veiklą, pastebėjau, kad reiktų šis tas patikslinti.

Sakysime, pagal tuos pasakojimus mano parašyta: „1907 metų pavasarį jis aplankė Daniją, Olandiją ir Šveicariją, po to, ilgesniam laikui apsisotojo italų Rivieros miestelyje Alassio. Tenai tada gyveno garsus anglų teatro teoretikas E. Gordon Craigas, Baltrušaičio artimas draugas. Juodu daug kalbėjosi apie tuos laikų teatrą, ir ypač apie Craigo screens, išradimus atstojančių dekoracijas. Baltrušaitis parašė straipsnį apie Gordon Craigą vai dybos menan atnešus naujumas ir jį paskelbė anglų žurnale „The Mask“.

Iš šios pastraipos, kaip man ją papasakojo p. Baltrušaitienė, sektu, kad visi čia minimi įvykiai įvyko 1907 metais Alassio vietovė. Je, iš tikrųjų tai vyko 1910 metų pavasarį. Gordon Craig gyveno ne Alassio, bet Florencijoje, kur jis redagavo bei leido minimą žurnalą „The Mask“. Baltrušaitis 1911 m. lapkričio 6 d. rašo Giovanni Amendolai: „Jei ne straipsnis apie Craigą, tai mano rinkinys jau būtų buvęs baigtas“ (Eva Amendola Kuhn: Vita con Giovanni Amendola, 308 p.). Bet tasai straipsnis pasirodė tik tai sekančių metų rudens „The Mask“ žurnalo sąsiuvinyje.

Pažūrėkime, kaip šiuos įvykius nušviečia Edward Craig: (Nukelta į 6 psl.)

Jurgis Baltrušaitis

SERENADA

Už kalnelių saulę leidžias...
Amžių slaptos knygos skleidžias...
Žemės šlamesys nutlo —
Svyti jaunatis už šilo.

Tesipildo, kas žadėta,
Kai sužys naktis žvaigždėta...
Niekas mudviejų negirdi —
Atiduok man savo širdį...

Pasivertęs žemės žiedu,
Savo — tavo — širdžiai giedu —
Skiriam vieną jos sapnavo —
Duok man slaptą sapną tavo...

AMŽIŲ VARPAS

Už pasakos kalno, kur vargas nutilo,
Kur širdys ir troškiai, ir alkiai apkurto,
Senovinė varpinė stūkso už šilo,
Kaip vadas, pakalnėje varpo užburto...

Kas alkdamas gauda tik mirksnio gerovę
Ir, žemiškam vyliui atverdamas širdį,
Iš žemės tuštybės širdies neišrovė,
Tas daniškos psalmės stebuklo negirdi...

Tik tu, kas iš vyliuosi šios žemės atbunda,
Jis dosniai atmoka, lyg kviečia į puotą,
Vis gaudžia ir gaudžia, vis dunda ir dunda,
Ir didina dauginą dovaną duotą.

RAMUNĖLE

Ramunėlė tu baltoji,
Kad išpuostum mano kelią,
Tu iš dulkėlių atstojai,
Skaisčią pakeli galvelę...

Vargui — takui pro rugienas
Tavo žiedas — džiaugsmo kraštis,
Stai pasauly aš ne vienas,
Jo bedugnė ne naslaimas...

Skurdo skausmas lyg pagijo,
Skausmo ilgesys nurimo,
Ir kritinė jau nebijo
Kryžiaus žemės išstėmimo...

Saulės taure tu pripylei,
Ir, tamsus, žygiuojas drąsiai,
Ir širdis tik klausio tyliai,
Ką tu giedi mano žemėj...

AMŽIŲ ŽVAIGŽDYNAS

I Kalėdų žilą naktį aš žiūriū —
Daug beglobės žemės žiburių,
Daug žvaigždžių, žvaigždynų aš matau,
Jų stebuklas, žemės kurni, — tau!

Kur tik žvelgsi, žėri atdarai
Aukso bokštai, arkos, aukurai —
Ar nemoki melsti, negali,
Mano žemės prastė, nebyli?

Vien žvaigždžių nakties tyla pilna!
Va, ant žemės veržiasi vienai!
Va, kita! Greičiau praverk duris —
Bus, kaip ji, ir tavo žiburys...

LIETUVOS TAKELIAI

Išdegintas saulės, nuo speigo užšalęs,
Vis klotasi vingiais takelis begalis —
Kalva ir pakalnės žaliuojančia pieva,
Per retą beržyną, pro vienišą įevą,
Pro dykklaukus, pelkes, per pilkas rugienas,
Daugybės klajūnų pramintas, bet vienas...

Jurgis Baltrušaitis

Jo toli užburta likimas jam lemia...
Nuo šimtmečio kojų įdubęs į žemę,
Lietuvio takelis neturi kuo girtis —
Jį lydi tik kryžiai, malūnai ir svirtys,
Jis girdi tik smilgas, ką šnabžda paparčiai,
Kuo vargšas paklydėlis skundžiasi karčiai...

Jis sveikina lygiai ir seną ir jauną,
Kas drąsiai žygiuoja, ką gastas pagauna,
Kaip sveikina lygiai svajonę kiekvieną,
Neuždraustas naktį ir atdaras dieną —
Visiems, kas šios žemės kelionės nebūgsta
Ir veržias ieškoti, ko stinga, ko trūksta...

ATMINIMO MELODIJA

Nors tavo dienos lakios, tebežydi
Dienų takai
Ten, kur tavo, kaip atsiminimai, lydi
Ką pakeliumi, klajokli, palikai...

Atmindamas tu pūsi laužą seną
Ir ras širdis,
Kad aukuras apleistas dar rūseną
Ir tebežėri tavo praeitis...

Ant — žiburiai sužerplėjo iš riko,
Toli, toli...
Tai — tu, nors ten, kur ju liepsna užtruko,
Tu pats, kaip gyvis, grįžti negali...

Todėl tetilsta dykklaukiai pajauode,
Jei tu žinai,
Kad tu jų piūtę lykijai aruode,
Iš kur tau duota semti amžinai...

Todėl, širdie, per džiūguli ir kartį,
Nebūk marši,
Nes amžių lobį, motinos vakartį —
Tu su savim kelionėje neši...

VAKARO GIESME

Jau pakalnės saulę nusirito...
Rimsta, kas kovojo, verkė, gynė —
Sveikas, slenksti poilsio pelnyto,
Sveikos, sveikos, liepsnos vakarinės!

Tylos erdvės naujaukas, gėsta, smilksta...
Izidus vėlyvos kregždės skrenda —
Ir širdis jau ryto pasiilgsta,
Kibirkštis stebuklo pasigenda...

Kaip altorių smilkalų atprauktą
Kloja žemė savo tamsų plotą —
Daug ko, alkanstam dieną, nesulaukta,
Daug ko, vargstant, prarasta, nustota...

Ten, kur slinko gelsvos, rausvos burės,
Lieka aukso vien siaurutė juosta —
Atsivers nakties žvaigždėtos durys,
Greit, laiveli, rasi tylių uostą...

Ugnies ir apmaudo asočiai

JURGIS GLIAUDA

Ištrauka iš „Draugo“ premijautojo romano

40

Grįžau prie knygos. Vardėn ir dėsčiau lentynose knygas. Stebėjau knygu nugarėles. Visą margą rikiuotė. Lyg kažkokio tolimo, neramaus gyvenimo vėjo gūsis per knygną virpdina mažyčio kolūkio mieguistumą. Tolimo gyvenimo skelbimas mūsų apgailėtinaime kuklume. Ateina į knygną žmonės, tampa žmonės knygos dalimi, o knygos žmonių dalimi.

Pro knygną langą sruva patalpon tirštėjančių rudėninių spalvų gamta. Ruda, juoda, pilka — kolūkinis ruduo!

Kartoju kartu su Maldoniū:

Lapai, išgelte lapai,
Ko jūs taip staigiai iš ryto
Tarsi nuo sienų portretai
Ėmėt visi ir muktrotot?

Iš parkų užuovėjos tiesiai
Lėkiai visi į audrą.
Lapai, išgelte lapai,
Negi jums širdį skauda?

Knygynė daug eilių. Maldonis. Gutauskas. Violeta Palčinskaitė ir Judita Vaičiūnaitė... (Violeta ir Judita — kaip tie vardai pasakiškai skamba kolūkyje, kur Onų ir Barborų pirštai sprogsa nuo attričio gėlos).

Knygu nugarėlių rikiuotėje visas vardu fejerverkas, skambiausių žodžių fontanas! Kažkoks švytintis lopas ant kolūkio buities skurdo.

Visai naktį skustu į tą poetikos šampaną (kas kad tai tik socialistinė lyrika), užmirštu, kad knygininko algos lape šepiasi skurdas, kad rytoį tas knygas atima

iš manęs žmonės.

Kelintą po mano atvykimo dieną paštininkas atvilko eilinę periodikos siuntą. Visas pundas, rajono punkte išskirtas ir perkryžiuotas stiprią virvutę, skirtas skaityklai. Žurnalus išdėstau ant knygnos stalo. Žmonės smalsiai varto spaudą, nes tai vis įdomesnio gyvenimo aidai.

Rajoninio humoro žurnalas per visą puslapį ištisė karikatūra, pajuokiančią mūsų kolūkio kultūrai.

Piešinyje, Raikūniui palankiai besišypsant, sumenkę kolūkiečiai statė didžiulę, lyginant su kolūkio trobomis, bažnyčią. Jie vilko sunkiausius rąstus, kabino kryžių prie pastato stogo. Apačioje karikatūros eilėraštas aiškino įvykį:

Tai man rūmai, ta bažnyčia,
Ne kokias kolūkio gričiai!
Statom, krutame be žado,
Tegu karvės stips iš bado...

Nors kolūkio vardas nebuvo įrašytas (ačiū jiems už tai), bet tikslus mūsų maldykos nupiešimas (tik padidintas), net su ievyno kalnelių fone, aiškiai bylojo, kuriam kolūkiui skirta ta karikatūra. Pagaliau ir Raikūnas su savo ūsiukais — šepetukais buvo panašus, kaip nuluptas.

Bėgte nubėgau į raštinę ir atkiau karikatūrą Raikūniui.

Lyg musė kandęs susmuko vyras kėdėje. Lūpos atlyžo ir išvėpė, akys išsprogo, kaip du stiklo kamuoliukai, išsinerė iš po vokų. Lyg pervažiavo per veldą buldozeris ir sutriuškino išdidžius veido bruožus.

Tai man pereinamoji raudonoji vėliava, — sustenėjo Raikūnas, sugriuvęs ties karikatūra. — Tai mūsų kelialapis į Krymą.

Visi mes žinojome tarybinės karikatūros galią.

Reikėjo gelbėtis, reikėjo skubiai veikti. Ir Raikūnas įsiuto veikti. Jis skambino į rajono centrą, tarėsi su proforgu, su partcelės vadovu. Netrukus jis išdardėjo iš kolūkio su savo mėlyną moskvičių.

— Ką darysime? — paklausiau aš nosį pakabinusį proforgą. Jis atrodė man vos gyvas dėl įvykio. Politinio budrumo stoka labiau slėgia politvadovus, nei eko-

nomikoje skendintį pirmininką. Tačiau vyras buvo iki kaulų smegenų dialektikas.

— Išlikti tarybinui optimistui, — atsakė man proforgas. — Nėra tokių tvirtovių, kurių nepaimtų komunistai.

— Ar šturmuosite žurnalą?

— Žurnalo nešturmuosime, bet skaitykloje žurnalo nedėk. Žmonių nuotaikos reikalingos darbo našumui, ne tuščiam kikenimui.

— Aš ir nedėjau, — pasakiau. — Tas numeris tik čia tarp mūsų.

— Puikus tarybinis budrumas, — jis pagyrė mane. Aš pakartotinai ir kvailai paklausiau dar kartą:

— Ir kas gi dabar darytina?

Proforgas dabar pažūrėjo į mane, kaip į papliaušką, kuris lenda į ne savo reikalus, ir atkirto.

— To aš, draugas knygininke, nežinau. Nežino to ir Raikūnas. Bet tai gerai žino mūsų šlovingoji partija.

Jo prieš minutę negyveliškaį pasimetusiame veide sušvito išdidumas ir gudrumas.

Tą dieną ant išlaukinių skaityklos durų, kad visi praeiviai matytų ir sužinotų, proforgas pakabino skelbimą, pranešantį, kad kovojančių bedievių brigados atstovas iš rajoninio centro atvyksta į mūsų kolūkį ir čia praves visą seriją ateistinių svarstymų ir diskusijų.

Už kelių dienų pirmas rudens pokštas — smarkus šaltas vėjas ėmė plėtyti orą ir raudoną ievyną. Lapai, kaip raudoni skutai, skleidėsi vėjui, šalo purvynė, plasnojo aplink bažnytėlės stogą ir, bevystą, bejėgiai, vis dėlto savo raudonumu neramūs, gulė paskutiniam poilsui ant plačių ir nušūrusių medinių raštinių laiptų.

Tame raudonųjų skutų žvaistymesi buvo keistas nuojautis, kad raudonajai, revoliucinį spalį net gamta puošia raudonom spalvomis.

Ir kiek buvo tu raudonųjų lapų! Tos gausios ievyno duoklės! Miriadai jų buvo išplėsti iš ievyno raištų, pilstėsi vėjo gūsiuose, šniokštė po kelius ir takus, išsėjęsi užuovėjose... Visur buvo raudoni takai, raudoni

taškai, raudoni šešėliai, lyg rudens paletės palietimu prabangiškai, graisiai atgaivinta pilka žemė ir rudeniško guodo pilkumas.

Kolūkio skveras, toks kvailai margas vasaros metu dėl ten skubomis užveistų aguonų, dabar buvo ištisas raudonumas: tiek ten sumigo į žemę raudonos ievų lapijos. Pati žemė prieš baltąją žiemos antpuolį pražydo sukrėdėjusio kraujo spalva.

Keliai stingo. Pagitė purvai kietėjo. Provėžos nebegliugėjo po vežėjų ratais, ir Raikūno moskvičiui tai buvo palaimintas metas. Triukšmingai su raketiniais šaudymais iš ryto įdeges moskvičio motorą, Raikūnas švaistėsi su automobilį ir rajoną ir atgal ir dar nežinia kur, nes benzino kuponų jam visada užteko.

Raikūnienė man pasakė:

— Pašalo keliai ir tapau našle. Raikūnas mėtosi su mašina kaip aitvaras. Bet jis geras vyras: parveža man kauniškes Tulpės šviežiausių pyragaičių, o dar ir užbekiško kagoro.

Ji kėdėn mano plaukus, ir jos akys buvo undiniškos, žadančios ir gašliai šviesios. Jos rankos kvėpėjo Pikų Dama.

Vėliau vienas aš glosčiau savo plaukus ir uoščiau sunkų Pikų Damos kvapsnį, ilgam išliekantį po Raikūnienės pirštų.

Aš vaizdavausi, kad Raikūnas švaistosi rajone tos nelemtos karikatūros įtakoj.

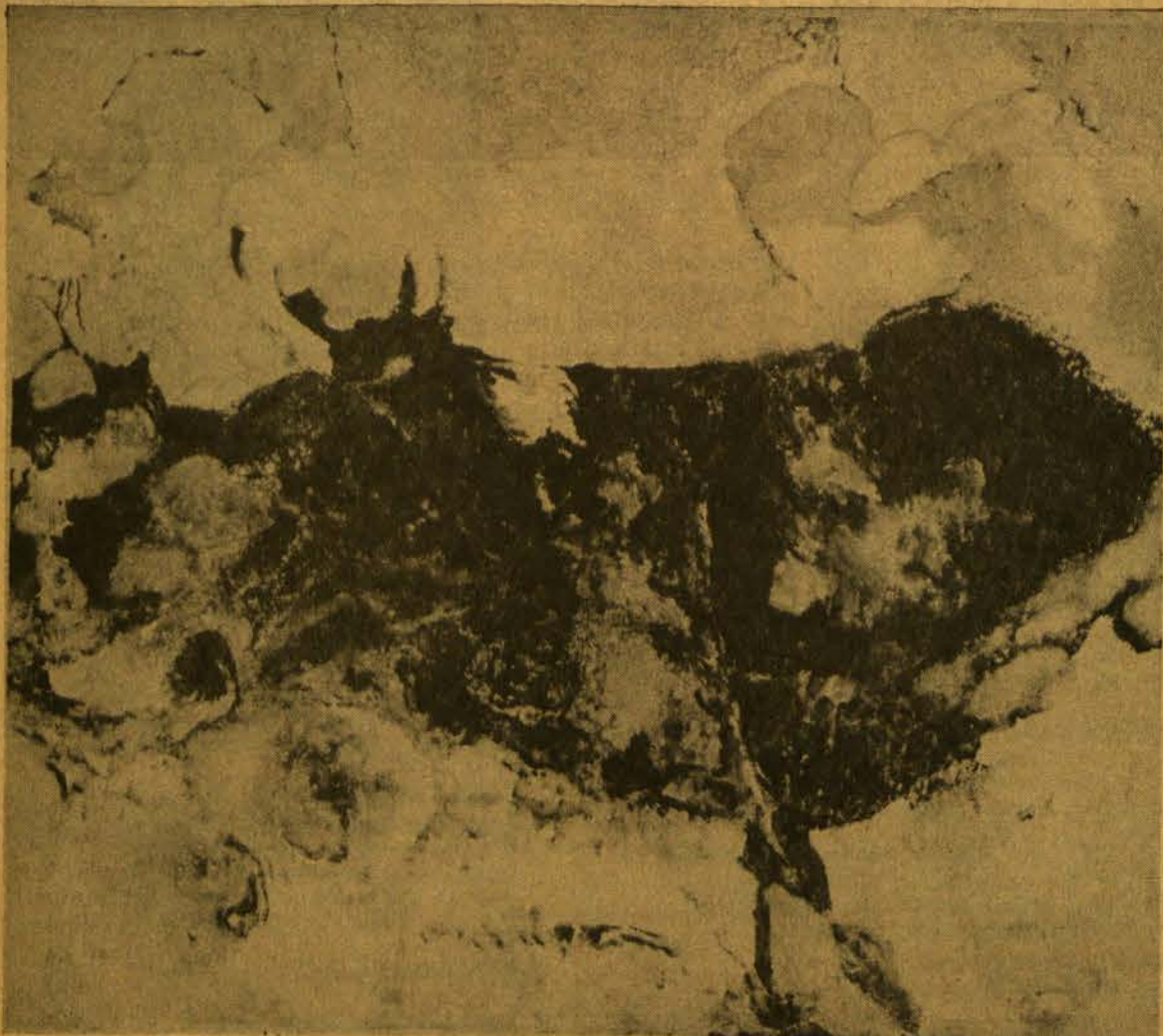
Aš dabar aiškiai žinojau, kad žmonės sueina bažnyčion vakarinėms spalio pamaldoms ir ten gieda, ten verkia. Ir verkia tyliai ir graudžiai.

41

Buvo gal po devynių vakaro. Aš drybsojau lovoje su knyga prieš akis. Mielo formato: 70 iš 90 knyga, kurioje tylus poezijos skambesys. Kas gali būti šviežiau kolūkyje? I tokį formatą supila poezijos nektarą, nes gal į tokį daiktą formatą neparanku krauti betoninių sunkaus mūsų gyvenimo vaizdų.

Buvo keistas ir jaukus rudeniško nejaukumo po-

(Nukelta į 4 psl.)

K. Zoromskis

Laikas pasibaigė (1967)

Fizika ir atominiai tyrimai reporterio akimis

PAULIUS ŽICKUS

Fizika yra toks begaliniai platus laukas, kad kartais žmogus nežina, nei kur ji prasideda, nei kur baigiasi. Pats žodis fizika, lotiniškai "physica" — gamtos mokslas, graikiškai "physice", "physis" — gamta. Kiekvienas daiktas, medžiaga ar kūnas, kuriuos galime paliesti, matyti, užusti ar just, yra fiziniai kūnai. Jie gali būti kietam, skystam ar dujų pavidale.

Mokslas, kuris nagrinėja ar tiria įvairius kūnus, medžiagas, jų struktūrą, sudėtį, veikimą, nežinrnt kur tie kūnai ar medžiagos yra: žemės paviršiu, vandeny, ar net erdvėje, yra fizikos mokslas. Amerikiečiai net gydytojus vadina "Physician". Taigi, mokslas, turįs reikalą su medžiagomis, energija, mechanika, akustika, šiluma, elektra, elektronika, magnetizmu, radiacija, atomų struktūra ir įvairiomis atominėmis kom-

binacijomis, yra fizikos mokslas. Erdvės kūnai, tų kūnų sudėtis, judėjimas, spinduliavimas, oro sluoksniai ir jų veikimas įeina į fizikos mokslą. Todėl fizikos mokslas skaldomas į daug šakų: geofizika, astrofizika, biofizika, techninė fizika, atominė fizika, mikrofizika, cheminė fizika, mechaninė fizika, dar dalijama į teoretinę ir eksperimentinę fiziką ir eilę kitų. Žinoma, kai kurių atskirų šakų specialistai gali norėti atsipalaiduoti nuo fizikos mokslo. Chemikai, elektrikai, mechanikai gali sakyti, kad jie nepriklauso fizikos mokslui. Bet tai bus netiesa.

Šio straipsnio tikslas, spaudos žmogaus akimis perbėgti per fizikos laukus, tiksliau pasakius, jo nuotrupas, pažvelgiant ir stabtelėjant ties kai kuriomis, į kurias fizikos mokslas yra atkreipęs daugiau dėmesio. Kai kam tie dalykai

gal yra žinomi, bet daugumai skaitytojų daug kas bus ir nauja. Be to, pamatysim, nežinrnt, kiek mokslas yra padaręs didelę pažangą, vis dėlto esame menklai prieš gamtą fiziniame pasauly, ne tik jo kūrime, bet ir žinojime apie jį. Žmogus genijus, ieškodamas ir tirdamas gamtą, suranda ir atidengia daug jos paslapčių, kūnų, medžiagų, keitimosi procesų, bet pats jis nekuria. Tie dalykai ir procesai yra ir vyksta bilijonus metų. Suradęs tuos kūnus ar medžiagas, išnarpliojęs jų natūralų vyksmą ir keitimosi procesą, žmogus bando visa tai pritaikyti ir panaudoti savo gyvenimo reikams: apsirengimui, valgymui, šildymui, važiavimui, skridimui, ir gydymui, net ir žudymui. Tačiau tai nėra kūrimas, o tik pritaikymas naudojimui visa to, kas gamtoje egzistuoja jos pačios vyksmo principais ir procesais. Kitaip

sakant, tos medžiagos ir tie procesai gamtoje yra ir vyksta be žmogaus valios. Daug didžiųjų fizikos paslapčių, jas atidengus, pirmiausia buvo ne geriems tikslams, o to paties žmogaus žudymui. Sprogtamos medžiagos, nuo parako atradimo iki atomo suskaldymo, pirmiausia buvo panaudotos prieš patį žmogų, o tik vėliau buvo pajungtos jo gyvenimo pagerinimui.

Paskutiniuoju laiku fizikos mokslas pasinėšė turti erdvę ir jos kūnus. Jau buvo skrista aplink mėnulį tik apie 60 mylių nuotolyje. Taip pat leidžiamasi ir į vandenynų dugną, nes tai gal yra svarbiau, negu kilti į erdvę. Ypač daug dėmesio skiriama pačios medžiagos, jos mažiausių dalelių pažinimui, išnarpliojimui: kaip jos laikosi neišsiskaldydamos, kokia jėga gaunama, skaldant ar suleidžiant atomo daleles, kokių medžiagų ar dalelių dar gali būti pačiame atome, kurios yra nežinomos? O gal dar yra ir pagrindinių medžiagų, kurios nesurastos? Pz. leidžiant Lietuvių Enciklopediją, atomų lentelėje buvo 92 medžiagos, reikšia uranijus buvo paskutinė medžiaga. Šiandien toje lentelėje turime 103 medžiagas, prisidėjo neptunium, plutonium, americium, curium, berkelium, californium, einsteinium, fermium, mendelevium, lawrencium (pavadinimai imti iš lentelės, nesulietuvinti.)

Uranijaus ir plutonijaus sprogimai vyksta, atominės medžiagos skaldantis, o vandenilio — susijungiant, čia susiformuoja helijaus branduoliai. Mat, vandenilis turi vieną protoną ir vieną elektroną ir neturi neutronų, o helijus turi po du.

Atomų tyrimams Amerika ir kitos valstybės išleidžia dideles sumas pinigų. Ar toks tolimesnis tyrimas praktiškai apsimoka, dabar dar sunku pasakyti.

Viena pagrindinių fizikos kūnų medžiagų dalelių yra atomai. Tai yra graikų kalbos žodis "atomos" — nedalijamas. Penktame šimtmeityje prieš Kristaus gimimą graikų filosofai Leukippos ir Demokritos paskelbė, kad erdvė yra pripildyta nedalomų dalelių — atomų. Šiandien atomų tyrimai vyksta universitetų ir kitose mokslo tyrimų laboratorijose, o taip pat ir žmogaus žudymo laboratorijose. Jeigu kada nors ir kas nors sužinos visas atomo paslaptis, tai gal bus pats didžiausias mokslininkų atradimas.

Tai yra todėl, kad pats atomas yra lyg ir visas universas. Lyginant pagal dydį, atstumai ir judėjimas universe ir atome yra panašūs. Kaip planetos skrenda apie saulę, taip elektronai atome apie savo branduolį; vieni jų yra arčiau branduolio, kiti toliau, kaip ir planetos saulės sistemoje. Apytikriai žinome ir kiekvienos medžiagos atomo sudėtį: elektronai, protonai, neutronai ir dar smulkiau suskaldytos medžiagos, kai jos dėl tam tikrų priežasčių keičiasi. Visatoje ir planetose, tur būt, yra tos pačios atominės medžiagos, kokias randame čia žemėje. Elektronas yra beveik besvertis. Už protoną lengvesnis 1836 kartus. Elektronas irgi yra graikų kalbos žodis "gintaras". Jeigu būtų įmanoma kokia nors galimybė pagaminti vieną svarą elektronų, tai apskaičiuota, kad Atlanto vandenyne yra mažiau

vandens lašų, negu reikėtų elektronų sudaryti vienam jų svarui. Tuo tarpu atomo branduoliai, jeigu galėtume juos sudėti su-

glaustai į vieną kubinį centimetrą, tai tas kubinis centimetras svėrėtų milijonus tonų. Jeigu (Nukelta į 5 psl.)

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET
OIDEIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS
RADIO. STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS.
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western, PR 8-5875
J. LIEPONIS

Pirmauženias ir ketvirtadienis nuo 9 iki 9:30. Kitoms dienoms nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5.

Kurkite geresnę ateitį

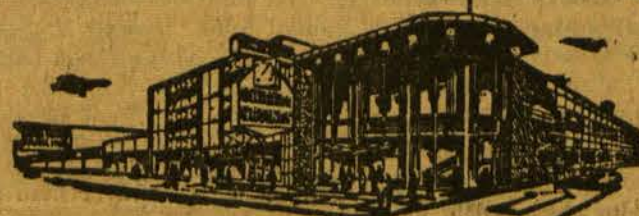
Išjunkite į CHICAGO TAUPYMO BENDROVĖS Taupytojų Praturtėjimo Planą! Pasirinkit Jums tinkamiausią Mėnesinį Taupytojų Praturtėjimo planą iš žemiau nurodytos lentelės sudarytos pagal dabar taupymo knygelėse mokamus 4¼%. Pradėkite taupyti dabar geresnei savo atečiai.

Štai mėnesinė TAUPYMO LENTELĖ:

MĖNESINIS SĄTAUPOS	MĖNESINĖ TAUPYTOJŲ PRATURTĖJIMO LENTELĖ				
	2 YRS.	4 YRS.	6 YRS.	8 YRS.	10 YRS.
\$10.00	\$252.13	\$524.08	\$833.30	\$1,167.46	\$1,534.51
20.00	504.26	1,058.16	1,666.59	2,334.91	3,069.02
30.00	756.39	1,587.25	2,499.89	3,502.37	4,603.53
40.00	1,008.53	2,116.33	3,333.18	4,669.82	6,138.04
50.00	1,260.66	2,645.41	4,166.48	5,837.28	7,672.55
60.00	1,512.79	3,174.49	4,999.78	7,004.73	9,207.06
70.00	1,764.92	3,703.58	5,833.07	8,172.19	10,741.57
80.00	2,017.05	4,232.66	6,666.37	9,339.65	12,276.08
90.00	2,269.18	4,761.74	7,499.66	10,507.10	13,810.59
100.00	2,521.32	5,290.82	8,332.96	11,674.56	15,345.09

SAFETY DEPOSIT BOXES

TURTAS SIEKIA VIRŠ \$90,000,000.00

JOHN PAKEL, President

Chicago Savings and Loan Assn.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS:

Mon. 12 P.M. to 8 P.M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat. 9 to 12:30

Ugnies ir apmaudo sąsčiai

(Atkelta iš 3 pusl.)

jūtis. Puškinas, poetas, kurio vardu dabar pavadinama mūsų respublikos gatvė, pastebėjo tą rudeniską ypatybę, tą jaukumo pojūtį nejaukume. Jo eilėraštis apie menkute trobelę ir seną auklę ir šiaurietančią laukę vėtrulaužą. Viskas kartojosi tas pat. Tradiciškai, kaip tame sename, dabar antikiname eilėraštyje. Šiu-rena vėjas ir skardėnasi pastogėje. Už lango buvo tamsa. Kažkur toli, gal prie išlaisvinimo paminklėlio blykčiojanti gatvės lemputė, vis sūpuodamasi vėjo stūmiuose, tai slidinėjo langu savo menku, išsekusiu spinduliu, tai vėl apmaudingai nėrė tamson.

Dareikų ramų tylą, kaip visada, buvo kapų tylą. Dareikos niekada nekalbėjo garsiai, o Jatulis visada po begalinių valandų darbo gulinėjo savo kambary kaip balzamuotas negyvėlis.

Pagaliau aš ir nežinojau, ar yra kas namuose: tokia numirėliška tylą patalpoje, toks rudeniškas nerimas, toks vėjo nerimas lauke.

Aš padėjau knygą ir galvojau: jeigu aš dabar nueisiu į Jatulio patalpą, jis bus nustebęs mano atsilankymu. Jo veide išsivėrė tas keistas veržlumas, kurį aš pastebėjau per pirmą jo pamatymą. Ir apie ką mudu kalbėsime? Nebėra Šapiros, ir Mūzos nebėra, ir gyvenimas nėra absurdis ir nėra pažintinė medžiaga. Apie ką mudu kalbėsime: aš — komjaunuolis, jis tarybinio gyvenimo anomalija — mano jaunatviškų metų kolega ir... kunigas?

Aš staiga pasijutau išsekęs doktrineriškume, lyg žuvis išmesta ant kranto ir apmaudingai stebinti, kaip atokiuo gaivi ir vandeninga upė teliuksuoja savo vilnimis.

Juk antikos krikščionys savo doktriną simbolizavo žuvies silueta. Gal man nueiti pas Jatulį ir, nieko jam neištarus, nieko jam nepasakius, išpiešti ant popieriaus, ant sienos, ant stalo, ant savo nuosavos rankos žuvis silueta?

Aišku, ryte nauji raudonų lapų debesynai gausiai užpils skverą ir takus ir nuošalias užuovėjas. Tik balučių akivarai, vėjui dulkes nupūtus, blizgės kaip veidrodėliai.

Du raiškūs šūviai sutrinkėjo lauke.

Šūviai sutrinkėjo skubomis, tuoj vienas po kito, lyg du smarkūs trenksmai durimis. Aš išgirdau žmogaus surikimą, kuriame buvo baimė ir skausmas. Tai buvo atliepis į šūvius.

Aš iššokau iš šiltos lovos, apglumęs, nesuprasdamas tokios nepaprastybės, šūvių išdaigos kolūkyje ir žmogaus riksmo tamsoj. Aštrus automobilio farų spindulys pervėrė mano langą ir dingo gatvės posūkyje pro skverą. Motoras urzgė smarkiai ir urzgimas skubiai tolo.

Virpėdamas dėl vėsos ir nuogausčio, aš skubomis užsimečiau ant savęs apdarą ir išbėgau į raštinę. Prie durų susidūriau su išsikišusiu laukan Dareika.

— Kas čia? — paklausė senis. — Šūviai?

— Bėgu iširti, — atkirtau Dareikai.

Prie raštinės laiptų jau subėgo žmonės. Tai vis iš lūmetyno, nes abu namai kaip ir greta. Partorgas reikšmingai suspaudė man alkūnę. Po valandėlės aš sustojau greta atokiu. Beveik į ausį jis man pasakė:

— Raikūnas atsivėžė draugą iš agitpropo. Kažkas šovė iš už kampo į automobilį. Atrodo, sužeidė svečią. Raikūnas tuoj pasuko mašiną į rajono medpunktą. Aš net sutūpiau vietoj, lyg klupsčiai palūžtų.

— Atentatas? — aš suvapėjau.

— Gal būt, — sutiko partorgas.

— Tai kvepia plačiomis išvadomis, — aš ėmiau suprasti įvykį, kartu jį sudamas, kad mano ryšiai su stalčių literatūra gerai žinomi tolimam draugui Tvarkovui.

— Kvepia, mielas drauge, — sutiko partorgas.

Žmonės bailiai kuždėjosi, lyg būdami ligoonio patalatoje.

Vėliau visus smalsuolius pavarė namo.

Ryte Jatulis, sutiktas prie durų, pasisakė man, kad negirdėjęs samysio. Jo nuovargis taip jį surakinęs lovoje, kad jis miegojęs, kaip užmuštas.

Grįžęs Raikūnas buvo audringai grasus ir nekalbus.

— Tiria, aiškina, tardymų organų žinioje, — numetė jis man šykštų atsakymą į klausimus.

Po pietų kolūkyje atsirado du vyrukai iš specialios milicijos dalinio su treniruotu šuniu. Žmonėms buvo užginta maišytis prie raštinės du-

ry. Skveras buvo raudonas nuo vėjo pridrėbtų lapų. Dangus buvo skaidrus ir žadėjo smarkesnį išalimą nakčiai.

Šuniui davė pauostyti kažkokį skarmalą ir, kiek patupčiojęs vietoje, tai dairdamasis į raštines duris, tai žvelgdamas į vėjo išgarintą taką, vos unksdamas, mo-kytas šuo panorė bėgti taku, tempdamas už pavadžių savo vadovą.

Suva bėgo į kemsyną, kur buvo maldykla, ir ėmė draskyti nagais skaptuosius rankenos duris. Duryb nebuvo užrakintos. Jas plačiai atvėrė, šuo ir jo vadovas, lengvas ir mitrus vyrukas su labai siaurom kelnėm ir keli dar kvistiniai liudininkai įbėgome maldų namelio vidun.

Mažoje patalpėlėje buvo keistai jauku. Vis dėlto čia kai kurių žmonių įsitikinimu buvo vieta mistikai, kurios iš tikrųjų už pastato sienų lauke nebuvo. Mano jau matytas Jatulio altorius buvo čia priremtas prie sienos, apkrautas kulto dalykais. Antikinės Romos mirties bausmė — kryžius, įtvirtintas ant altoriaus, plačiai skleidė savo medines rankas. Ant kryžiaus kabojo apgraimomis išskaptuotas nukryžiuotojo žmogaus lavonas.

Mokytas šuo tempė savo mitrų vadovą prie būdelės, kurioje buvo išsakomos tikinčiųjų nuodėmės dvasininkui. Ta būdelė, tokia sukalbininkiška, atrodo tikra visų slapukų, visų antitarybininkų pasimatymo vieta, natūraliai provokuojanti mistines ir kontrrevoliucines idėjas.

Šuo sustojo prie būdelės ir suunkštė, žvelgdamas savo rudiomis, protingomis akimis į palydovą, vizgindamas savo trumpą, apkirptą uodegą.

Padėtis buvo tragiškai aiški.

— Kada vakar Jatulis grįžo namo? — staiga atsuko į mane Raikūnas.

Aš nežinojau.

Bet Jatulio pavardė jau suskambėjo maldų namelio erdvėje.

— Kur tas Jatulis gyvena? — paklausė vyresnis milicijos žmogus, padėjęs ranką ant ginklo kabūros.

Raikūnas nurodė.

Pas Dareikas Jatulio nerado. Jis tebedirbo padarginėje. Iš padarginės jį ir paėmė.

Vėliau buvo spontaniškas kolūkiečių mitingas lauke prieš kultnamį. Susirinko jų daug. Beveik visi kumetynininkai. Visi geidė žinoti tikras naujienas, gaudų

buvo per daug, susigaudyti įvykyje buvo sunku. Žmonės kalbėjo pikta, apkartusiai.

— Draugai, — sušuko Baikauskas, kurio nesutikau įvykiuose su šuns išdaigomis, — ar ne mums tą antitarybinį lizdą, iš kur šaudomi draugai iš agitpropo, pavesti tarybinės kultūros židiniui? Ar ne čia turi įsitvirtinti raudonasis kampelis, kuris dabar apgailėtinau glaudžiasi prie raštinės? Šalin tas bokštas su kryžiumi! Ten vieta raudonajai žvaigždei! Atgaukime tuos darbdavienius, kurie čia sukišti į kultą ir diversantų peryklą.

Tuo pat jam pritarė keli smarkūs balsai. Ragino šūkiams ir kumščiams mojavimu. Žodžiai buvo smarkūs, sprendimai staigūs.

— Vardan ateinančio spalio! — suriko kažkuris.

— Revoliucinė valia!

Vienas iš jaunųjų kovojančių bedievių ratelio aktyvistų nubėgo į Jatulio padarginę ir išvažiavo iš ten su lengvu traktoriuku.

Ant stogo užmetė lyną, sugavo mazgan bokšteli. Jaunas šoferis ncrėjo privažiuoti patogiau, gerai įkurti motorą. Kiek išgali, spustelėjo pedalą — traktorius šovė atbuliniu šūviu, užkimo ir motoras užgėso.

Jaunuolis bergždžiai mėgino vėl įkurti motorą.

— Jatuli! — suriko kažkoks piktas pokštinnikas laukiniu balsu. — Atremontuoti traktorių!

Bet Jatulio nebebuvo. Traktorius, tik negyvas metalas, sustojo prieš neįvykdomą uždavinį. Tada sukibė žmonės ėmė traukti lyną, ir trapas bokšteli, pergalingai klykiant jo nuvertimo talkai, traskėdamas atsiplėšė nuo stogo. Bokštelis dribo pašalusion žemėn, į nuvytusių ir dabar smarkiai aptryptų nasturtų lysvę.

Tuo pat išvilko iš patalpos altorių ir kulto dalykus. Greitomis išbrėžtas pieštuku popierinis plakatas "Raudonasis kampelis" buvo pakabintas ant Jatulio ir Dareikų pastatyto trobesio.

Ant durų su įdomiai išskaptuota medine rankena kažkas grubiai išpiešė penkiakampės žvaigždės kontūrus. Skubomis perkėlė iš skaityklos stalą, kelias lentynas, krūvą kryžių ir net išdėmė periodiką ant stalo. Ir viską darė skubiai, lyg geisdami visą pasaulį pastatyti prieš įvykusį faktą — prieš Jatulio ir Dareikų statyto pastato užkariavimą.

(Romanas knygų rinkoj pasirodys kovo 22 d. Detroito, konkurso laimėtojai įteikiant mecenato kun. Ben. Suginto tūkstantinę)

Širdis tarp teatro ir paletės

Pokalbis su aktorium ir dailininku Jonu Kelečium, jo antrajai tapybos parodai artėjant

Kai prieš aštuonetas metų Wisconsin gilumoje atostogų metu pamačiau akt. Joną Kelečią stovintį su teptuku rankose prie legendarinę indėnų praeitį liudijančių uolų ir tapantį tą rūstų gamtovaizdį, pagalvojau, kad Jonas tik šiaip sau žaidžia, praleisdamas laisvalaikį. Kitą vasarą jį suradau Montello miestelyje vėl tarp uolų išspraudusį ir tapantį miestelio panoramos dalį iš klemų pusės, kur nėra oficialaus dirbtinio grožio, bet nuogesnė kasdienybė. Dar kitą vasarą eilę jo paveikslų buvo išrikiuota vienos Wisconsin vasarvietės garaže, o vasarotojai, turį gražaus laiko, eilėmis ejo žiūrėti paveikslų ir jais džiaugėsi. Tada jau ir aš įsitikinau, kad Jonas Kelečius su teptuku rankose nežaidžia, bet rimtai dirba. Kai retkarčiais Chicagoje vakarais jam paskambindavau į namus, žiūrėk, jo žmona akt. Stasė Kiešaitė atsiliepia ir pasako, kad Jono nėra namuose, jis Meno instituto vakarinėse paskaitose.

Praėjo dar metai. Čiurlionio galerijoje buvo surengta pirmoji akt. J. Kelečiaus tapybos paroda. Meno kritikai ją teigiamai įvertino. Po to Kelečius baigė Chicago Meno institutą, ir dabar plačioji lietuvių visuomenė jį pažįsta nebe vien tik kaip aktorį, bet ir kaip rimtą dailininką. Kovo 15 d. Čiurlionio galerijoje atidaroma antroji individuali dail. J. Kelečiaus kūrinių paroda, kuria rengia Filisterių skautų sąjunga.

Nors J. Kelečius dabar yra pripažintas dailininkas, bet paskutiniuose "Bubulio ir Dundulio" spektakliuose vėl matėme, kad jis tebėra ir pajėgus aktorius. Suradęs proga, J. Kelečiui pateikiau eilę klausimų, kurių dėmesio centre būtų aktorius ir dailininko kelių sugretinimas.

— Prieš kelerius metus vykusioje pirmoje Jūsų parodoje meno kritikai pabrėžė dailininko žvilgį į gyvenimo tėkmę iš antrosios-kasdieninės pusės. Tenai į vaizdus, į gatves, į namus buvo žvelgiama iš mažų galinių gatvelių, o ne iš oficialiosios, kuri visuomet labiau papuošta ir iškilmingesnė. Kodėl toks žvilgis buvo pasirinktas?

— Mane visuomet daugiau domina skurdžioji žmogaus gyvensimo pusė. Daug mieliau pasirinksiu piešti elgetą ar neturtinę mergaitę, nes juose randu daugiau tikrovės ir nemeluoto grožio — tiesos. Tas pat ir gamtoje. Gražių vaizdų nemėgstu. Mane labiau žavi lūšnos, griu-

vėsiai, patiltės, klampynės negu daugiau rafinuota aplinka, kur viskas pridengta gražiomis formomis, kur sunku beįžvelgti į pačią visumos sielą.

Aš vis negaliu užmiršti kadaise matyto vaizdo. Karštą vasaros dieną vaikščiojau skurdžia Maxwell gatvele, ieškodamas retų daiktų scenos rekvizitui, kai pamačiau keletos žmonių kapelą: trys vyrai ir viena mergaitė. Jie stovėjo dviejų aukštų apgruvusio namo laiptų pavėsyje, atrodo labai neturtingi, apipylę ir alkani. Grojo labai primityviomis priemonėmis: lūpine armonikėle, būgnu ir nudėvėta gitara. Bet grojo su dideliu įsijautimu ir meile. Mažas berniukas su puo dukle rankoje rinko centus. Nors jie nebuvo dideli menininkai, bet turėjo daug tiesos ir jausmo, ką aš visur labiausiai ir brangi nu.

— Šios parodos darbuose, kaip girdėti, matysime stiprų posūkį į abstraktą. Kokios įtakos ir mokyklos formavo Jūsų meno raidą po pirmosios parodos?

— Zavėjau ir žaviuosi tiliu, nieko nesakančiu pasauliu. Padaryti gerą abstraktą yra žymiai sunkiau negu realistinį darbą. Todėl ir sugundė vilionė pabraidyti po tą pasaulį, kad jį geriau pažinčiau. Pirmasis, kuris įkvėpė man supratimą ir priartinio mane prie abstraktinės tapybos, buvo Alou Lunak, Chicago Meno instituto lektorius. Tačiau aš pats negalvoju, kad visiškai apsisistosi prie abstrakcinio pasaulio. Tikrai jį pažinti labai naudinga. Jame yra daug galimybių ir daug ko galima surasti. Tačiau ateityje manau sugrįžti prie daugiau apčiuopiama pasaulio, bandydamas juos abu sujungti vienu metu.

— Esate aktorius ir dailininkas. Tęsiate Aktinio, Viesulo, Ku rausko, Monkutės-Marks, Juknevičiūtės ir kitų abiejų sričių meno atstovų kelią. Kokie momentai ar įtakos jungia šiuos abu menusus?

— Dailė ir teatras — jiedu abu labai arti, nesiipiauna, o priešingai — padeda vienas kitam. Pvz., kaip aktorius, aš labai stebiu gyvenime žmones, jų charakterius ir, kurdamas vaidmenį, išvedu juos į sceną. Labai daug ką galima žmonėse surasti, ypatingai jų veidų išraiškoje. Lygiai ir tapyboje. Piešdamas modelį, niekada nedarau visiškai jį panašų, bet interpretuoju savąją, pridėdam dar lyg ir savosios dvasios išraišką.

— Ar didesnį pasitenkinimą

randate, vaidindamas scenoje, ar tapydamas paveikslus ir dalyvau damas tų darbų, sakyčiau, apvainikavimo šventėje — individualioje parodoje?

— Ties šiuo klausimu jau norisi giliai atsidusti. Čia jau norisi verkti ir juoktis. Čia jau širdis plaka daug tankiau... Teatras — tai pasakų šalis, fantastinis pasaulis. Meilės teatrui negalima paprastais žodžiais apskytį, jį reikia jausti. Tą hipnozę jaučiau dar vaikystėje. O Vokietijoje, padirbėjus su rež. Jurgiu Bleikačiu ir paėmus pilnesnę dozę tų nuodų, jau teatrinei meilei nebėra ribų. Jokios šventės ir jokie apvainikavimai nėra brangesni už spektaklio premjerą. Bet tai tik mano, kaip aktorius, interpretacija.

— Jūsų nuomone, kuriam menininkui lietuvių išivijai rodo didesnę dėmesį — teatrui ar daili — ir kuriam iš šių menų ateityje žadate skirti daugiau laiko?

— Išivijoję mėgaujamasi opera! Gėrė dramos spektakliams, nei parodomis didesnio dėmesio nerodoma. Tik mažai išivijoję dalis nuoširdžiai domisi dailė. Tie patys veidai kiekvienoje parodoje. Naujų mažai tepasirodo, išskyrus jaunimą.

Lietuvių išivijojimo domėjimasis dramos teatru šiose eilutėse sunku aptarti. Čia reikėtų atskiro straipsnio. Bendroje apybraižoje būtų taip: tikro susidomėjimo spektakliams nėra per daug. Palyginti nedaug yra tikrųjų dramos mylėtojų. O dramos literatūrinė ar meninė vertė susidomėjimo dar mažiau. Didesnė visuomenės dalis ateina į teatrą tik pramogai ir, kai čia jos neranda, nusivylusi išeina. Tuo tarpu, mano nuomone, dramos teatras šalia lituanistinio švietimo būtų vienintelis, sugebantis perduoti jau neseniai, jau išivijoję gimusiai kartai, gražų, nedarkytą lietuvišką žodį. Nesvarbu, ar jis būtų perduodamas verstiniuose veikaluose, ar savų dramaturgų parašytuose. Manau, jei pritarimas iš visuomenės būtų didesnis, tuo pačiu ir dirbantiesiems teatrui darba aktyvesnis būtų žymiai efektingesnis duoti daugiau ir geresnių veikalių. Bet deja, vertingesni veikalai dažniausiai būna nesupras

Jonas Kelečius Becketo veikale "Paskutinis Krappo įrašas". Nuotr. A. Kezio, SJ

ti, ir režisieriaus bei aktorių pastangos nustoja prasmės.

Tad, nors ir labai nenorint, peršasi mintis: ar bevarta dirbti dramoje, gal geriau koncentruotis tapyboje? Čia esi bent savarankiškas, nuo niekieno nepriklausas, turis kur kas platesnę

dirvą: jei savojoje nerandi atgarsio, tai gali keliauti į svetimą, kur pasijunti kartais daugiau mylimas ir vertinamas, tuo pačiu bent moraliai daugiau atlyginamas, — baigė pokalbį akt. ir dail. Jonas Kelečius.

VL Rmjs.

Fizika ir atominiai tyrimai reporterio akimis

(Atkelta iš 4 psl.)

paimsime segtuką metalinę galvutę, tai ji susideda iš milijonų tos medžiagos atomų. Jeigu ji yra geležies, tai žinome, kad geležies atomas turi 26 protonus ir 26 elektronus. Taip pat žinome, kad elektronai skrenda apie savo branduolį šviesos greičiu, reiškia — 186000 mylių per sekundę. Ir jeigu tą galvutę padidintume iki visatos dydžio, tai joje matytume tik tuštumą, kaip tuštumą materijoje. Reiškia: ši galvutė yra tuštuma, o joje vyksta judėjimas visai kaip visatoje. Tada kyla klausimas: kas verčia elektronus judėti? Tur būt, tas pats, kas

judina planetas visatoje. Kai tas judėjimo klausimas bus surastas ir atsakytas atome, tada, gal būt, bus žinoma ir kas darosi visa toje. Atomų tyrimai ir medžiagų tyrimai erdvėje turi, gal būt, tuos pačius duomenis. Atome yra neutronai, bet ar jie yra tas "klėjus", kuris prilaiko elektronus atome, dar neaišku. Greičiau yra dar kas nors nežinomo. O svarbiausia čia elektronų judėjimo paslaptis.

Atomų tyrimams naudojami akceleratoriai, buble chamber ir kiti prietaisai. Reaktorai dabar yra daugiausia naudojami atominių medžiagų ir jėgos gamybai: atominės bombos, atomine jėga varomi laivai, elektros jėgainės ir

kita. Reaktorių yra įvairių. Charakteringiausias yra "breeder", nes kai kurių dalelių lėtime (gyvenimo ilgis) yra trumpesnis, negu milijoninė sekundės dalelė.

Akceleratoriai, kuriais tiriami atomai, yra dviejų rūšių — linijiniai arba žiediniai. Linijinio akceleratoriaus ilgis turi būti apie 2 mylios. Yra ir labai trumpų, bet tai tik paprastiems mažiems tyrimams. Toks ilgis reikalingas, kad elektronai ar protonai, prigauname kitą medžiagą — kūrą, kurios naudingumas jau bus apie 10 ar daugiau tokių vienetų, reiškia, tiek kartų bus padidėjęs. Akceleratoriai, buble Chamber ir kai kurie kiti įrenginiai medžiagų negamina, o jais tik tiriamas atomo sudėtis ir apraiškos. Buble chamber yra lyg milžiniška magnetinė statinė. Jos sienos labai storos — elektros magnetai. "Statinė" pripilama skystos atominės medžiagos — vandenilio ar panašiai. Kaip žinome, vandentis yra dujos. Jas paversti skysčiu, reikia labai žemos temperatūros, arti absoliutaus nulio — 253 laipsnių Celsijaus.

Absoliutaus nulio yra -273.16 laipsnių Cels. arba -459.69 Fahrenheito. Tada tos skystos medžiagos atomai toje "statinėje" bombarduojami elektronais ar protonais, priklauso, koks yra akceleratorius. Tų bombardavimų nei geriausiai mikroskopais negalima matyti. Jie fotografuojami nonosecond greičiu. Nonosecond — bilijoninė sekundės dalelė. Padidintos fotografijos parodo, kas atsitinka. Nei paties atomo, nei jo dalelių nematoma, o tik jų praei-

(Nukelta į 7 psl.)

foto V. MAŽELIS

- vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
- portretūra
- meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

Tel. — HY 7-4677
422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

RICHMOND AUTO SERVICE

Kampas Richmond ir 63rd Street

Užsieninių ir vietinių automobilių taisymas. Patyrę mechanikai. Elektroninis motoro patikrinimas. Vilikias.

Telef. — GR 6-3134 arba GR 6-3353

Savininkas — Juozas (Joe) Juraitis

VELYKINĖS DOVANOS

pasieks greičiausiai Jūsų artimuosius

LIETUVOJE

jei siųsite jas per

CENTRAL PARCEL SERVICE, Inc.

220 South State St., Tel. WA 2-9354

arba

2618 West 63rd St., Tel. WA 5-2466

Mūsų turimas ypatingai gausus pasirinkimas įvairiausių prekių ir mūsų patarimai palengvins tikrai vertingų siuntinių sudarymą. Per mus galite užsakyti. anksčiau Mes mielai primame ir išsiunčiame skelbtus sovietų maisto produktus siuntinius, sudarytus iš siuntėjų nuobai pramonės gaminius, išskyrus au-savų daiktų bei produktų, tomobilius.

Jau ir vėl galite užsakyti šaldytuvus

Reikalaukite naujus katalogus bei muitų sąrašus. Garantuotą siuntinių pristatymą atlekame jau virš 22 metų.

O jeigu norite aplankyti Lietuvoje savo artimuosius, tai mūsų skyrius, —

— GORDON TRAVEL SERVICE, INC. —

sutvarkys Jums kelionės reikalus be jokių rūpesčių.

SPECIALUS IŠPARDAVIMAS

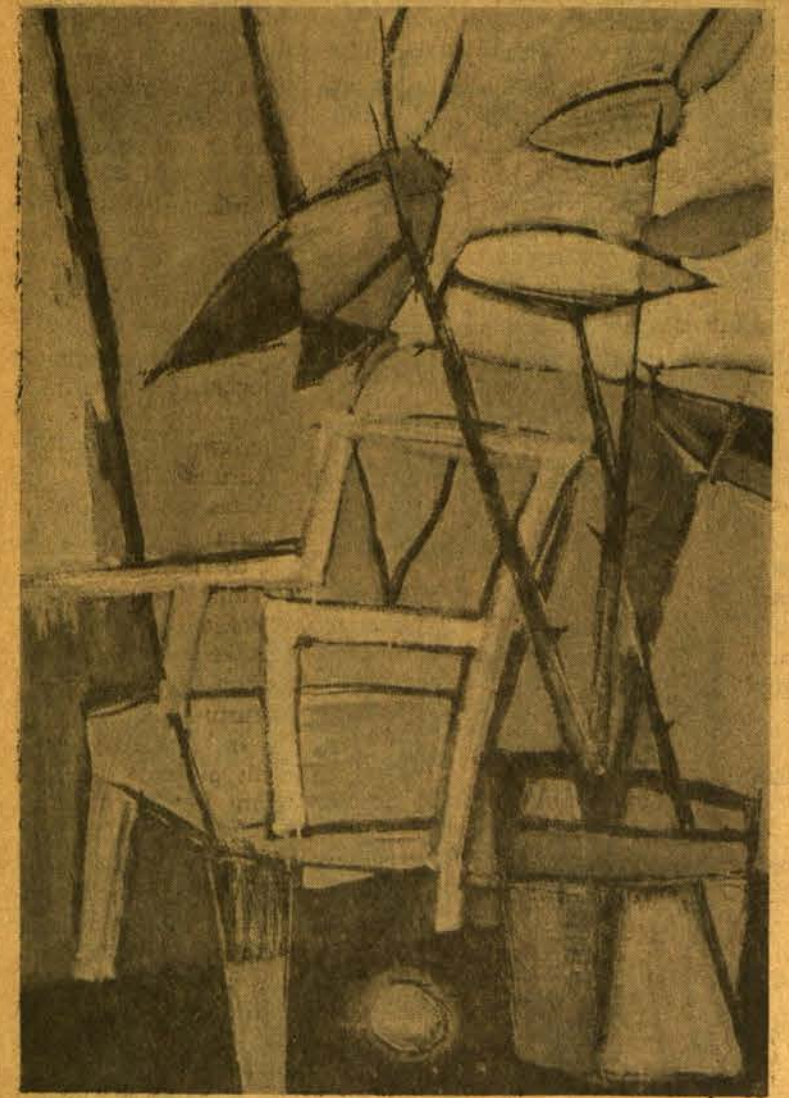
Nauji 1969 Plymouth'ai ir Chrysler'ai

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

PLYMOUTH, VALIANT, CHRYSLER, IMPERIAL

4030 ARCHER AVENUE — TEL. VI 7-1515

Paskutinė proga SUTAUPYTI IKI \$2,000.00, perkant naujus 1968 m. PLYMOUTH, CHRYSLER, IMPERIAL. Likę tik 80 automobilių.

J. Kelečius. Nature morte. Iš parodos, atidaromos kovo 15 d. Čiurlionio galerijoje, Chicagoj.

QUARTERLY DIVIDENDS

5 1/4% **4 3/4%**

CERTIFICATES
(Six Month Minimum)
minimum \$10,000 or larger
in multiples of \$1,000

PASSBOOK ACCOUNTS

STANDARD FEDERAL

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
Archer at Sacramento Chicago 60632 VI 7-1140

ASSETS OVER \$136,000,000.00
RESERVES OVER \$11,500,000.00
(more than twice legal requirements)

HOURS: Mon., Thurs., 9 a.m.-8 p.m.; Tues., Fri., 9 a.m.-4 p.m. Sat., 9 a.m.-12 noon; Wed. — no business transacted

Kultūrinė kronika

• **Poeto Vytauto Mačernio** kūrybos vakaras — koncertas korporacijos Šatrijos rengiamas š.m. spalio mėn. 18 d. Jaunimo centro didžiojoje salėje, Chicagoje. Tą mėnesį šiemet suėję 25 metai nuo šio jauno, savai kartai ir aplamai visai naujai mūsų literatūrai labai reikšmingo poeto mirties. Sukaktį minint, Vytautas Mačernis bus pristatytas ir pagerbtas mūsų kultūriniam gyvenime neeiliniu jo kūrybos vakaru.

• **Planuojamas Anglijos** lietuvių rašytojų literatūros vakaras Chicagoje. Jį organizuoja Anglijos Lietuvių klubas. Vakaram, kuris turėtų būti atnešantis rudeni, jau pasižadėjo atvykti Londono gyvenęs žymus mūsų poetas **Vladas Slaitas**, išleisdamas visą eilę puikiai įvertintų eilėraščių rinkinių, už knygą „Ant saulėgrąžos vamzdžio“ jis 1959 m., kaip už geriausią taisyklės mūsų knygą yra gavęs Lietuvių rašytojų draugijos premiją. Vakaram kviečiami ir kiti, Anglijoje gyvenę rašytojai: R. Spalis, kun. J. Kuzmickis ir F. Neveravičius, kurių sutikimo atvykti Chicago dar laukiama.

• **Jubilato dail. Adomo Varno** (šiemet jam sukako 90 metų) šaržų, liečiančių mūsų tautos politinį bei kultūrinį gyvenimą, paroda „Atidaro“ „Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje“, 4012 Archer Ave., Chicagoje, ko vo mėn. 9 d. 4 val. popiet. Kaip žinome, šio žanro Adomo Varno piešiniai yra be galo vaizdingas įvykių ir istorinių lietuvių tautos asmenybių įamžinimas meistriškoje ir linksmumo keliančioje piešinio formoje.

• **Karl Jaspers, vokiečių** filosofas gyvenimui ir filosofijai. Votencializmo sulų filosofijos moksle, vasario 26 d. mirė Bazelyje, Šveicarijoje, sulaukęs 86 m. amž. Bazelio universitetas profesoriatą jį buvo pakviestas 1948 metais ir ten pasilikti iki mirties.

Savo jaunystėje, baigęs medicinos mokslus, kurį laiką dirbo Heidelbergo psichiatrijos klinikoje. Kiek vėliau jo dėmesys nukrypo į psichologiją ir pagaliau visam gyvenimui ir filosofijai. Vokietijoje profesoriavo Heidelbergo universitete iki 1937 metų, kada nacių buvo iš tos vietos at-

leistas. Jis grįžo vėl 1945 metais. O pastaruosius savo gyvenimo 20 metų praleido jau Bazelyje.

Pagrindinis jaspersiško mintijimo veiklas yra jo 1932 metais išleistoji „Philosophy“. Filosofinė logika liečia kita jo reikšminga knyga „Von der Wahrheit“. Įvairias dabarties problemas jis giliai užgriebia visoje eilėje kitų savo veikalų, rašydamas apie Nietzsche, apie Strinbergą ir van Goghą, apie Descartes, vėl apie Nietzsche ir krikščionybę. 1938 išleina jo „Existenzphilosophy“, o 1948 m. „Der philosophische Glaube“ ir kt.

Pats Jaspersas savo filosofiją vadina egzistencine filosofija ir nesigina, kaip Heideggeris, nuo egzistencializmo vardo. Anot dr. Juozo Gimniaus, Jasperso filosofija yra nebe visuotiniai galiojantio pažinimo sritis, o asmeninio tikėjimo („filosofinio tikėjimo“) išraiška. Pagal jį, visi loginiai keliai, kuriais žmogus ieško sugauti dievybę, sudūžta ir tik pačiu šiuo sudužimu nurodo į Transcendenciją.

Šiaip ar taip, su Jasperso mirtimi šių dienų pasaulis neteko didelio dabarties mastytojo, kurio pėdsakai filosofijos mokslo raidoje lieka neištrinami.

Karl Jaspers

• **Studija apie dabartinės lietuvių kalbos gramatinę sandarą** paruošta okup. Lietuvos lietuvių tų ir bus išleista kaip „Lietuvių kalbotyros klausimų“ XI tomas.

JURGIO BALTRUŠAIČIO GYVENIMO ATGARSIAI

(Atkelta iš 3 psl.)

„Nusivylęs kvailais pokalbiais ir negavęs pažadėtų fondų, be to, dar kartą įskaudintas Isadoros Duncan viešumoje, jis paliko didžiąją sostinę (Paryžių, J.A.) ir sugrįžo Italijon. Ten jis rado Stanislausio draugo poeto Baltrušaičio laiška, kuris buvo apsisėjęs su žmona ir mažu sūneliu italų Rivieros mažame kaimelyje Alasio, kur kambarys ir pilnas išlaidų, vienas asmeniui tik penkių liros parai, vaikams pusė kainos! Balandžio 2 dieną, Craig, Elena (jo žmona, J. A.) ir vaikai išvyko prie jų prisijungti. Šio nuoslauso jūros pakraščio kaimelio ramybėje, jis manė galėjęs daugiau nuveikti, ypač, kad Baltrušaitis buvo čia pat ir galėjo, kai tikėtai atsiradavo reikalas, leisti su juo į paguodžiančius ir padrasinančius pasikalbėjimus! (262-263p.).

Sprendžiant iš Baltrušaičio straipsnio, atrodo, kad jis buvo labai entuziastingai susižavėjęs Craig teatrologija. Tą savo straipsnį Baltrušaitis baigia šiais žodžiais:

„Neseniai švedų mokslo akademija paskyrė belgų poetui Maurice Maeterlinck Nobelio premiją. Maeterlinck šiek tiek praplėtė dramatinės poezijos ribas ir surado sau savitą kelią, o tuo tarpu Gordon Craig iškėlė aiškų visą teatro kaip tikrojo meno idėją ir atvėrė teatrui bei dramaturgui daug žadančius akiračius.

Gal būt, taipgi ir pažangos tėvynė Anglija suteiks savo didžiajam sūniui, gal būt, ne premiją, bet paprastą darbo sąlygas, kad jis galėtų siekti savo idealo... tos eksperimentinės teatro meno mo-

kyklos, be kurios jis negali pilnai įvykdyti to Dievo įsakymo žmogui ir tos ypatingai šventos menininko pareigos GYVENIMUI! (The Mask, 1912, 216 p.).

Reikia pastebėti vieną gana būdingą Jurgio Baltrušaičio asmenybės bruožą. Ne jį, o jį kitus didelių žmonių guodė, mokė, drąsino. Toks įspūdis susidaro, skaitant abi anksčiau minėtas knygas. Ne gana to, jis propagavo savo draugų mintis rusų žurnaluose, vertė jų darbus. Gal būt, nei vienas lietuvis neturėjo tiek draugų garsų žmonių savo gyvenime, kaip Jurgis Baltrušaitis, dėl to manyčiau, kad jo gyvenimu gal reikėtų gyviau susidomėti, o ypatingai neįsistoti, kad jo asmenį ir jo kūrybą liečianti faktinė medžiaga žūtų...

Dail. K. Žoromskis tarp savo studentų jo parodos metu New Yorke.

Nuotr. V. Maželio

Eduardas Mieželaitis ir Guillaume Apollinaire

Ukrainiečių poetas, rašytojas ir kritikas **Michailo Osadčy** (g. 1936), Livo universiteto lektorius, kurio lyrikos knyga, ji suėjęs, buvo NKVD įsakymu atimta iš leidyklos ir sunaikinta už tariamą priešsovietinę propagandą, o jis pats 1966 m. balandžio 18 d. nuteistas dvejiems metams kacetan. Būdamas kėlėjime ir kacetu, jis vertė Lorcą, o taipgi lietuvių ir latvių poetus. Kaceto administracija tuos jo darbus konfiskavo.

Viename savo laiške iš kacetų žmonai Osadčy, be kita ko, rašo: „Dabar Guillaume Apollinaire (lenkų kilmės prancūzų poetas, 1880-1918, Red.) valo mano atminties lentynas. Taip kaip diena atima iš nakties rytą, taip jis man išryškina daugelį klausimų apie Mieželaičio — didžiausio Sovietijos poeto — įkvėpimo šaltinius. Jo kūriniai nėra vien tik Apollinaire patyrimo, minčių, nuotaikų, o taipgi ritminių melodinių struktūrų reminiscencijos; jos yra pilni glėbiai metaforų, kurias Mieželaitis pagriebė iš Apollinaire (kaip pvz. aš vaikystėje vogdavau iš senos Stepanidos saldžias kriaušes) ir jas paslėpė savo užantyje. Pvz. Mieželaičio rinkinyje „Žmogus“ yra eilėraščių „Ran- kos“ su tokia eilute: Mano dienos miršta kaip žmonės, labai liūdna jas laidoti... Apollinaire rašo: Aš radau savyje drąsos pažūrėti atgal. Dienų lavonai nužymi mano kelią. Aš negaliu daugiau duoti palyginimų, nes rinkinio „Žmogus“ dabar netu-

dins yra ukrainiečių rašytojų ir kultūrininkų bylų dokumentai, slapta išvežti iš Ukrainos į Kanadą. Černovil už tai buvo nubaustas ir pasiūstas penkeriems metams į rusišką kacetą.

Apollinaire laiško ištrauka paimta iš „The Chornovil Papers“, Toronto, 1968 m. 160 psl. Lei-

• **Baletu solistus atsisveikinant**, Vasario 16 d. Vilniaus operos teatre buvo J. Juzeliūno

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA KENNEBUNKPORTE, MAINE.

SU VISOM AMERIKOS GIMNAZIJŲ TEISĖM.

Išsinamas pilnas į kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas. Oficialiai dėstoma lietuvių kalba. Savaitėje pamokų tiek pat, kiek anglų kalbos. Duodami kreditai. Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietuviška gyvenimo pasaulėžvalga. Mokiniamis šviesti kviečiami liet. rašytojai, muzikai, solistai, dailininkai. Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių. Pati gimnazija padeda mokiniams įstoti į kolegijas. Mokiniai gyvena bendrabuty. Atlyginimas visiems pracinamas. Atsižvelgiama į kiekvienos šeimos padėtį. Anksti registruokite mokinius 1969-1970 m. Priimami berniukai baigę 8 skyrius.

LIETUVIAI TEVAI BRANGINKIT ŠIĄ GIMNAZIJĄ, KOL JI YRA. JOS ATEITIS JOSŲ RANKOSE.

Informacijos ir registracijos reikalais rašykite:

Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)

NATIONWIDE GUARANTEE
No-Limit on MILES...
No-Limit on MONTHS

FULL LIFETIME GUARANTEE against defects in workmanship and materials and all normal road hazard injuries encountered in everyday passenger car use for the life of the original tread design in accordance with terms of our printed guarantee certificate. Price of replacement pro-rated on original tread depth wear and based on Firestone adjustment price for replacement tire at time of adjustment. Firestone adjustment prices are intended to, but may not, represent approximate current average selling prices and are subject to change without notice.

Neribota garantija: iki susidėvėjimo. Ratlankiai (wheels)

Taip pat atliekama ratų reguliavimas ir balansavimas (Wheel alignment and balancing). Stabdžiai (Brake service), motoro regul. (Tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas, kt. pataisymai.

Country Auto & Tire Service

2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois

Telef. — GROvehill 6-7777

Val.: kasdien 7 v. r. — 7 v. v. šešt. 7 v. r. — 3 v. p.p. Sekm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.

Savininkas MIKAS ČESAS

PLANINGAS TAPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADEK TAPYTI ŠIANDIEN!

5%

Mokamas už vieno metų taupymo laktus nuo išdavimo datos (\$5,000.00 ar daugiau, įdedant po \$500.00)

5 1/4%

Mokamas už vieno metų taupymo laktus nuo išdavimo datos (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

DĖL INFORMACIJŲ KREIPKITĖS

MUTUAL Federal SAVINGS

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILL. 60608, Tel. VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PETRAS KAZANAUSKAS, President

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

baletas „Ant marių kranto“, skirtas pagerbti su scena atsisveikintiems baletu solistams T. Sventickaitėi ir H. Kunavičiui. Abu atėjo į sceną Lietuvos valstybiniame teatre Kaune, daugiau kaip prieš 30 metų.

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines —
Checkwriters —
Nuomoja — Parduoja — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virs 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETJOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 281-4111

DULKIŲ SIURBLIŲ TAISYMAS.

Valome, ištepame, suderiname, pakeičiame (hoses) — žarnas.

Parduodame ir taisome visų gamybų dulkių siurblius ir turime dalis, maišelius ir visus prijungimus (dalis) visų gamybų siurbliams — Electrolux, Hoover, Eureka, Kirby ir Royal bei kitų.

B. & B. DISTRIBUTING CO.
4081 So. Archer Avenue
(Archer ir California)
Chicago, Ill. 60632, Tel. 927-4702
Ved. Arvydas M. Dikinis

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

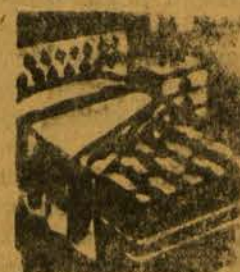

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PROspect 6-8998

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

4 3/4%

Naujas ankštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

Mes mokame **5 1/4%** ant visų taupymo sertifikatų per annum

MINIMUM SUMA \$5,000.00

MIDLAND SAVINGS

4040 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632
Telephone CL 4-4470
FRANK ZOGAS
President

Atrodo, lyg ir pavasareja?..

Nuotrauka Vytauto Maželio

Fizika ir atominiai tyrimai reporterio akimis

(Atkelta iš 5 psl.)

telėjimai gali būti naujos atomo dalelės arba koks atominio vyksmo reiškinys.

Ziedinis akceleratorius yra daug trumpesnis. Cambridge elektronų akceleratorius, kuris yra Harvardo ir M. I. T. universitetų žinioje, kuriame ir man tenka dirbti, yra 236 pėdų diametro. Ziediniu akceleratorium varomi elektronai aplink, kol jie pasiekia šviesos greitį. Eilėje akceleratoriaus vietų yra išvesti vamzdžiai, kuriais šaudoma ir "taikiniai". Sunku išlaikyti elektronų žiedą, nes jie tuo greičiu veržiasi tiesia linija. Tik milžiniškais elektros magnetais to paties poliaus jie išlaikomi. Žinoma, tie magnetai nesulaiko radiacijos iš spinduliavimo, reiškia, yra medžiaga dalys, kurios išspinduliuoja. Tokia radiacija eina ir iš saulės, bet atstumas, ypatingai pasiekus atmosferą, ją sulaukia ir mus pasiekia tik maži jos kiekiai, kurie yra nebe pavojingi. Iš akceleratoriaus einanti radiacija yra didelė. Padėjau šviesią kristalinę peleninę kokios poros metrų atstume nuo akceleratoriaus. Sekančią dieną radau rudą — kavos spalvos; taip ji buvo iškepusi nuo radiacijos. Šio akceleratoriaus galingumas yra šeši bilijonai elektron voltų. Prie New Yorko Brookhaven akceleratorius yra protonų, jo galingumas yra 30 bilijonų elektron voltų, mat, protonai yra labai sunkūs. Californijoje Stanford linijinis akceleratorius yra irgi 30 bilijonų elektron voltų, nors jis yra elektronų. Prie Chicago, Watson apylinkėje, projektuojamas apie 300 bilijonų elektron voltų akceleratorius, o vėliau jo galingumas bus galima dar pakelti. Po šių tyrimų, su tuo galingiausiu akceleratorium, galvojama, jog atome nebeliks nieko nežinomo.

Sveicarijof yra tarptautinis akceleratorius, kuriame dirba mokslininkai iš viso pasaulio. Jis tarptautinis dar ir kitu požiūriu, nes dalis jo tunelio yra Prancūzijos teritorijoje. Visi akceleratoriai yra požemiuose ir apsaugoti didelio storio cemento blokais, kad neprasisveržtų radiacija. Apie Sveicarijos akceleratorių praeitą rudį vienas mokslininkas išleido knygą, pavadintą "The Big Machine". Verta ją perskaityti ir nemokslininkams, nes ten rašoma ne vien apie mokslinius atomų tyrimus, bet ir apie politinius bei tautinius motyvus, ypatingai apie visą tai, kas liečia rusus. Bet rašoma ir apie kitas tautybes, kaip anglos ir prancūzus. Mat, prancūzai, tur būt, įtaigoti de Gaulle, stoji skersai kelio anglams. Toje knygoje aptariama ir praktiška tolimesnių atominių tyrimų vertė.

Kaip žinome, suskaldžius atomą, pirmiausia jis buvo panaudotas žudymui. Hiroshima ir Nagasaky, miestai Japonijoje, II-jo pasaulinio karo metu buvo nušauti nuo žemės. Šitai privertė japonus kapituliuoti. Vėliau šalia bombų buvo pradėta statyba

atominių kuru varomų povandeninių laivų. Tokie laivai gali išbūti po vandeniu mėnesius. Tik tokiu būdu jie pralenda Šiaurės Ledynuočių vandenyną. Jau yra ir lėktuvnešių, varomų atominiu kuru. Statomos atominių kuru varomos elektrinės. Be to, atominė jėga naudojama ir daugelyje kasdienio gyvenimo sričių, ypačingai atominiai izotopai. Izotopai yra lyg atominės reaktorių išmatos. Taigi atominės medžiagos naudojimos kaip tam tikri irankiai augalų, gyvulių ir net žmonių tyrimams. Patrešus žemę radioaktyviais izotopais, galima juos sekti su radiacijos aparatu ir matyti, kur jie keliauja liemeniu, šakomis, lapais. Tas pats su gyvuliais ir žmonėmis, kai į maistą įdedami radioaktyvūs izotopai. Žmonės naudojami tik tie izotopai, kurių "half-life" yra trumpas. "Half-life" (pusė gyvenimo) reiškia, sakykime, yra dešimt valandų, po to liks tik 5 valandos, vėliau 2,5 valandos ir taip išnyks.

Pagal fizikų apskaičiavimus, žemės susiformavimas prasidėjęs prieš 6,5 bilijonus metų. Gyvybė žemėje prasidėjus formuotis maždaug prieš pusantro bilijono metų. Žinoma, tai nėra visai tikslūs skaičiai, bet specialūs atominiai instrumentai, kaip carbon 14, parodo daiktų ar medžiagų amžių. Iki dabar apie žemės amžių buvo mokslininkų kalbos teoretiniais apskaičiavimais, o dabar, pasinaudojant tais atominiais irankiais, artėjama prie tikrovės.

Ar yra kitose planetose gyvybė? Yra pagautos radio bangos, kurios turėtų būti iš erdvės. Iš kur jos tikrai yra? Mūsų galaktikoje yra apie 1000 žvaigždžių planetų, kuriose galėtų būti gyvybė, gal kartais net protingesnė už mūsų. O yra daug ir didesnių galaktikų. Ten irgi turėtų būti gyvybė. Skraidančių lėkščių tyrimai, kuriems buvo išleista daug pinigų, po kelių metų darbo, nedavė tikro atsakymo, o ir liko spėjolimai, nors pranešimus ir sakoma, kad tokių lėkščių neturėtų būti.

Tarp elektros ir elektronikos yra mažas skirtumas, nes tai tu pačių elektronų darbas. Elektronika vadinam mokslą ir instrumentus, kuriems naudojamos mažos srovės. Tie instrumentai yra vartojami įvairiems matavimams, signalams ir panašiai. Taip vadiname ir instrumentus, kuriems reikalinga ir galingesnė srovė, jeigu jie yra labai komplikuoti. Elektra yra jėga, kuri vartojama šviesai, motorų sukimui, apšildymui ir panašiai. Kaip elektronai virsta elektros jėga? Išvaizduokime vamzdelį, pripildytą mažų sviedinukų. Jeigu į vieną galą to vamzdelio norėsime įstumti dar vieną sviedinuką, tai iš kito galo turės vienas iškristi. Juo daugiau sviedinukų ir juo stipriau stumsime, tuo ju daugiau iškris kitame vamzdelio gale. Taip ir elektronai, laidas yra natūraliai pilnas elektronų. Jeigu į jį varome naujus, jie lekia tuo laidu ir atlieka mums pageidaujamus darbus.

O kai žinome, kaip jie veikia, tada surandame ir būdus jiems kontroliuoti.

Radio ir televizija yra reiškinys, kada garsas ir spalva siustuvu paverčiami elektros energija ir išmetami į orą, o priimtuvu vėl pagausinami į tą patį garsą ir spalvą. Su spalvota televizija yra komplikutesnis reikalas, nes yra kur kas daugiau spalvų, todėl reikia ir komplikutesnių aparatų.

Laser — penkių žodžių pirmosios raidės — Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation. Buvo ieškota būdu, kaip sukcentruoti šviesą, kad ji sklįstų tik viena kryptimi ir norimo didžio spinduliu. Buvo surastas būdas, naudojant rubiną, deimantą ir kitus kristalus ir leidžiant per juos šviesą. Šviesa, perleista tokiomis aparatais per tuos kristalus, eina viena kryptimi ir norimo didžio spinduliu. Šiaip šviesa sklinda į visas puses vienodai. Naudojant didelę elektros srovę tam šviesos spinduliui gauti, buvo gauta didelė jėga. Tada buvo padėta metalinė plokštelė ir bandyta į ją šviesti. Spindulys perėjo plokštelę kiaurai, padarydamas joje šviesos spindulio storio skylę. Naudojant dar didesnes sroves, gaunama dar didesnė jėga. Ši šviesos spindulio jėga jau bandyta operacijose vietoje chirurginio peilio ten, kur peilis tam tikrais atvejais yra per didelis. Spindulys čia pjauna puikiai. Tik yra kliūtis, jog operuojant, tas peilis — spindulys eina per giliai. Ši kliūtis tikimasi, bus nugalėta. Laser spinduliai jau naudojami vėžio gydymui. Jau yra pagaminti net maži tų spindulių šaunamieji ginklai. Kol kas dar tik bandymai. O vėliau, gal būt tais spinduliais bus galima numušti lėktuvus, net raketas. Jie taip pat galės būti naudojami fabrikuose, ligoninėse ryšio tarnybai ir įvairių begarsių ginklų naudojimui.

Tačiau ne viskas yra gera, ka fizikos mokslas daro ir pasiekia. Todėl lygiai būtų tikslu, kad nemažesnis dėmesys ir lėšos būtų skiriamos ir humanitariniams mokslams, paties žmogaus pažinimui, o ne vien medžiagos ir jos dalelių tyrimui, iš kurių žmogus tik susideda.

• Visi rinkosi pas teatro "mamutą" — Miltinį. Sausio mėnesį į Panevėžį, į "Miltinio teatrą", buvo suvažiavę apie 40 teatro kritikų ir kitokių žinovų ne tik iš Lietuvos, bet ir iš Maskvos, Leningrado, Kijevo, taip pat iš Rygos ir Talino. Tai buvo "visasajunginis teatro simpoziumas", kalbant apie kūrybinį teatro veidą. Kodėl visi suvažiavo kaip tik į Panevėžį, paaiškina ma štai kaip: režisierių šiais laikais taip reta, kaip mamutų, ir Miltinis yra vienas iš tokių "mamutų". Todėl žinovai susirinko šį kartą ne pamokyt, o pasižiūrėti ir pasimokyt.

— Albertas Einšteinas, didžiausias pasaulio fizikas, gimė prieš 90 m., 1879 m. kovo 14 d. Vokietijoje.

Nauji leidiniai

• **THE MARIAN.** February, 1969. Tėvų marijonų leidžiamas iliustruotas mėnesinis religinės minties žurnalas anglų kalba. Metams \$4.00. Adr.: 4545 W. 63 St., Chicago, Ill. 60629.

Vasario 16 proga dedamas dr. A. Budreckio straipsnis apie lietuvių įvairiuose pasaulio kontinentuose. Vedamajame žurnalo redaktorius kun. J. Prunskis prieda dabarties krizę ir skatina gilesnę skaityboje įeškoti naujų idėjų išsinerimui iš tos krizės. Notre Dame kolegijoje Belmonte, Calif. profesoriaujantis kun. dr. P. Manelis rašo apie Pauliaus VI encikliką gimimų kontrolės reikalui. Argentinos misijos direktorius kun. A. Švedas, MIC apžvelgia padėtį pietinėje mūsų kontinento pusėje. Duodama naujų filmų apžvalga. Las Vegas mieste gyvenanti Laura Deni rašo apie azartinių lošimų įtampą. Tuberkuliozės instituto direktorius J. Egdorf perteikia perspėjimą, kad rūkymas trumpina gyvenimą. Socialinio draudimo įstaigos direktorė R. Webber atskleidžia į klausimus dėl pensijų, o amerikietė L. Bell informuoja, kaip paaugولیus traukti į lavinancias žaidimų varžybas. Eilės naujų knygų apžvalga pateikia kun. J. Prunskis, H. Peisson, Fr. grimm. Duodama religinio gyvenimo apžvalga. Žurnalas iliustruotas Maželio ir kitomis nuotraukomis.

• **Zenonas Ignonis YO VI** (Aš mačiau). Išleido Šv. Pauliaus Dukterų leidykla, Buenos Aires, 344 psl. Knygos autorius yra prelatas Zenonas Ignatavičius, buvęs lietuvių kapelionas Minske ir apylinkėse 1941-1944 metais. Du trečdalius knygos sudaro jo atsiminimai ir dienoraštis ir pergyvenimų sovietų nuterijoje ir vokiečių okupuotoje to laikotarpio Gudijoje. Kitas apima vaikystės atsiminimus prie Nemuno, pirmąjį pasaulinį karą, pabėgėlių buitį Rusijos gilumoje, grįžimą į Lietuvą, nepriklausomybės metus, studijas Kaune, sovietų invaziją Lietuvoje, darbą vaistinėje, pastoracinis patyrimas nepaprastose aplinkybėse.

Toki ilga ir įvairi laikotarpį savo atsiminimuose apžvelgdamas, Ignonis rašė suglaustai, plačiau apibūdindamas tik ryškesnius, giliau įstrigusius įvykius. Geras literatūrinis stilius, temų įvairumas ir aktualumas, religinė erudicija ir plataus masto kultūrininko pastabumas knygai suteikia neeilinės vertės, traukia perskaityti atidžiai ir nepamiršti kai kurių epizodų. Kaip gyvame filme pralekia eilė siaubingų komunistinės tikrovės vaizdų, taip pat nacių siautėjimo žiaurumų, į kuriuos autorius žvelgia giliu humanistiniu požiūriu, išgyvendamas visa tai lietuviška širdimi.

Svetimtaučiu skaitytojui knygoje "Aš mačiau" pravers dar vykusiai įterptos datos su trumpais komentarais iš Lietuvos istorijos ir padės geriau suprasti mūsų tėvynės dabartinę tragediją.

Ignonio knyga ispaniškai tokio pobūdžio yra pirmoji, o reikėtų linkėti, kad ji būtų ne vienintelė. Ji verta didesnio dėmesio bei plataus paskleidimo ispaniškai kalbančiose šalyse.

• **SVYTURYs, 1969 m. vasario mėn.** Nr. 1. Washingtono moksleivių ateitininkų neperiodinis laikraštis. Redaktorius A. Dambriūnas. Padėjėjas Mindaugas Aistis. Bendradarbiai: Mary-

tė Dambriūnaitė, Linas Surdokas, Ina Tamošiūnaitė, Joana Vaičiulaitė, Rūsnė Vaitkutė ir Linas Vaitkus. Gražiai estetiškai sutvarkytas, neatkūsinai paruoštas tekstais pasispyrimintis, Washingtono ir Baltimorės jaunimą jungiantis leidinys.

Radakcijos adresas: "Svyturys", 4314 40th St., Brentwood, Md. 20722.

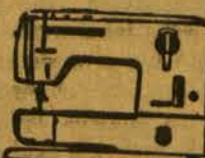
• **MOKSLEIVIO BALSAS, 3.** Nr. 1 (7). Hamiltono moksleivių ateitininkų kuopos neperiodinis laikraštis. Redaktorių kolektyvas: Saulius Balsys, Dainora Juozapavičiūtė, Marijus Gudinskas ir Kęstutis Šeštokas. Radakcijos adresas: "Moksleivio balsas", 20 Kensington Ave., N., Hamilton 25, Ont. Canada. Leidinio puslapiuos — ateitininkškos veiklos kronika, pasaulėžiūrinių bei tautinių temų rašiniai ir pirmieji kūrybos bandymai — eilėraščiai.

MOVING

Perkrausto baldus iš arti ir toli
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629. Tel. RE 7-7083

SIUVIMO Mašinos

* ELNA
* BERNINA
* NECCHI
* VIKING
* PFAFF
* SINGER

Sveicariškos, vokiškos, itališkos, japoniškos ir kitų firmų.

Taisome, parduodame ir nuomojame priemonėmis kainomis ir sąlygomis. Darbas greitas ir sąžiningas. Turime dalis, pritalkome pagal skonį kabinėse. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiesčiuose.
B. & B. DISTRIBUTING CO.
4081 So. Archer Avenue
(Archer ir California)
Chicago, Ill. 60632, Tel. 927-4702
Ved. Arvydas M. Dilkinis

Geriausia ir vertingiausia DOVANA SIŪSTI Į LIETUVĄ
DOVANŲ PAŽYMEJIMAI
(U. S. Dollar Certificates)
PILNAI GARANTUOTA

Jūs artimieji gali pasirinkti, ką jie nori, kada nori ir gausiai. Tūkstančiai jau yra persiuntę dovanų pažymėjimus savo giminėms per Intertrade Express Corp. ir giminės jiems parąšė, kokie jie buvo laimingi ir patenkinti. Jei dar nesuįtėte dovanų pažymėjimų, užsakykite juos dabar. Per Vneshpoystorg Specialias Dolerių Krautuves jūsų giminės gali pasirinkti iš vaiviausių, geriausių kokybės amerikietišku, vakarų-europietišku ir vietinių eksportui pagamintų prekių už daug žemesnes kainas nei bet kur. Todėl dovanų pažymėjimai yra geriausia ir vertingiausia dovana, ir jūsų giminės tai patvirtins. Už šį patarnavimą jums nieko nereikės primokėti, nes už savo darbą mes gauname komisiją. Minimumas yra \$50.00, bet virš šios sumos galite siųsti kiek norite. Pristatymas trunka 3-4 savaites. Mes dėkojame tūkstančiams mūsų klientų, pasinaudojusių mūsų patarnavimu bei rekomendavusių mūsų savo draugams. Ir atleisite pažadame gerai ir patikimai jus aptarnauti. Jei kartais jūs dar nepasinaudojote mūsų patarnavimu, siūlomet pabandyti. Esame tikri, kad būsite pilnai patenkinti.

Užsakykite dabar. Užsakykite tik per

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 E. 23rd Street
New York, N. Y. 10010
Prašykite neapmokamo katalogo.

• **SVYTURYs, 1969 m. vasario mėn.** Nr. 1. Washingtono moksleivių ateitininkų neperiodinis laikraštis. Redaktorius A. Dambriūnas. Padėjėjas Mindaugas Aistis. Bendradarbiai: Mary-

LUIZ AUTO REPAIR
TELEF. — 436-3699
KAROSERLIOS, SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAŽYMO DARBAI
Atliekami tiksliai ir nebrangiai.
6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629
Savininkas Aloyzas A. Kuniskas

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

E U D E I K I S
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Trys Moderniškos Koplyčios:
4330 - 34 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605 - 07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741 - 2

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON
SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste.
Telef. — GEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių.

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų.
Telef. PROspect 8-0833 — PROspect 8-0834
GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINČIA
2443 West 63rd St., Chicago, Ill.

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYs MODERNIOS KOPLYČIOS:
2533 West 71st Street Tel. 476 - 2345
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
LACKAWICZ IR SŪNUS
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1188-1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003
LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sutkus
7909 STATE RD., OAKLAWN, ILL. Tel. 636-2320

Perskaite Draugą, duokite kitiems pasiskaityti.

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill. 60629
Tel. 925-5988

Lietuvių švietimo ir šeimos metai

Antanas Rinkūnas, PLB švietimo tarybos pirmininkas, parašė straipsnį, kaip bus įgyvendintas ir įvykdytas visų metų užsibrėžtas planas. Pastudijavus tas jo mintis ir planą į užsibrėžtą tikslą, noriu kviesti mūsų motinas, mokytojas, visuomenininkes ir kitas, kurioms rūpi lietuvių švietimo ir šeimos metai, kaip šie metai bus įgyvendinti ir įvykdyti.

"Lietuvių švietimo ir šeimos metai" — koks gražus ir reikšmingas šis šūkis! Tik reikia gerai įsigilinti ir suprasti šių žodžių reikšmę. Jeigu mes gyvenime nepriklausomoje Lietuvoje, argi būtų reikalinga skelbti tokius metus? Savaimė aišku, kad be rūpesčio, kaip šeimos, taip ir valstybės gyvenimas eiti savo keliu. Negrasintų tokių pavojai, kaip nutautėjimas ar pavojus sukurti nelietuviškas šeimas.

Moterų pareiga padėti

Šiuose metuose ir tame reikšmingame plane, kas galėtų daugiausia pasireikšti ir prie šio šūkio prisidėti? Tėvai — vyrai tam neturi daug laiko. Jie užsiėmę visuomeniniu darbu. Daugumai reikia rūpintis šeimos išlaikymu, sunkiai dirbti, kad sudarytų šeimai reikalingas pajamas. Be to, vaikams paaugus, pirmas rūpestis juos tinkamai paruošti profesijai, kad galėtų atsistoti ant savų kojų.

Mažiausiai tais rūpesčiais užimtos motinos — žmonos. Motinos turi rūpintis vaikų auklėjimu, jau nuo mažens juos skatinti siekti mokslo, nevengti darbo, būti gerais lietuviams, valstybės piliečiams ir aplamai garbingais žmonėmis.

Mes, motinos, esame arčiau savo vaikų — jaunimo. Su jais praleidžiame daugiausia laiko, pačios pirmosios juos gyvenimui ruošiamės. Tėvas vos turi laiko išklausti kylančias problemas. Turėdamas minutėlę laiko, jis tik padeda sūnui ar dukrai išdiskutuoti kai kuriuos neaiškius klausimus. Motina turi nuteikti vaikus šeimoje taip, kad jie tėvą suprastų ir laikytų jį autoritetu.

Jau dabar turime ir švietimo vadovui padėti įgyvendinti šiuos puikius užsibrėžtus planus. Įsijungti į lietuvių mokyklų planą įvykdymą ir į bendruomenę. Jis vienas nepajėgs to padaryti, jei niekas į tai neatkreips reikiamo dėmesio.

Švieskime patys save

Dar reikia tikėtis, kaip mūsų lietuviškoje visuomenėje yra priimta, ir kritikos, net to kito darbo niekinimo. Neteko pastebėti dar tokio stebuklo, kad niekas nekritikuotų kokių nors planų, pripažintų vertais dėmesio, nors toks kritikas kartais ir nežino, nuo kurio galo reikėtų kritikuojamą darbą pradėti.

Mes, moterys, ar turinčios jaunimo ar ne, turime eiti talkon A. Rinkūnui, kad jo užsibrėžtas planas šimtu nuošimčių būtų įvykdytas. Tik su gerais norais ir bendru darbu to pasiekime. Dauguma mūsų galėtų atsiliepti, kaip kuri vykdė ar vykdė savo šeimoje lietuvių švietimo ir šeimos metus.

Reikia pasakyti, kad šioje atei-

vių kartoje yra puikiai išaugintų lietuvių, gerų ir susipratusių veikėjų. Puikiai kalbančių ir rašančių lietuviškai. Turime poetų, literatų ir jau čia išaugusių ir gerai pasiruošusių mokytojų, kurie padeda testuoti švietimo darbą toliau, vietoj tu, kurie pasitraukė iš gyvųjų tarpo ar pavargo.

Tik sutartinai dirbdami, o ne mirtinai kritikuodami vienas kitą, galėsime pasiekti gerų rezultatų. Ir švietimo vadovui bus lengva įgyvendinti užsibrėžtus planus.

Mes, moterys, tad ir turėtume parodyti gerą pavyzdį, gražų gyvenimą šiais šeimos metais. Šeima, kaip mes žinome, yra vienas ko pagrindas mūsų išsivijimo gyvenime. Net turėtume pamėginti ir savo vyrus sudrausti, jei tai įmanoma, nuo tų vienas kito užsiūpulinėjimų. Tegu šie metai būna išskirtini iš praėjusių savo plusais, o ne minusais. Švieskime ne tik jaunimą, bet ir patys save.

L. Miežinienė

Janina Juknevičienė

Paskutinio Liet. kat. moterų organizacijų prisirūpinto šios tarybos suvažiavimo dalyvių: i kairės: A. Skučienė ("Giedros" atstovė), dr. A. Radzivilienė (N. Y. kat. moterų kultūros d. jos pirm. ir LKMOP sek.), s. su M. Augusta (Nek. Prad. Marijos ses. kongregacija), dr. A. Šlepaitė - Janaičienė (LPMOPS pirm.), M. Galdikienė (PLMOPS garbės pirm.), prel. J. Balkūnas (dvasios vadas), T. Šlepaitienė. Antroji eilė: K. Kebliškienė (ALRKMS atstovė), A. Sungailienė (PKMOPS vicepirm. ir Kanados atstovė), sesuo Viktorija (Nek. Prad. Marijos ses. k. ja), E. Vaisnoraitė (ALKM s. gos atstovė), M. Lušienė (PLKMOPS vicepirm.), R. Kondratienė (N. Y. K. M. kultūros d. jos atstovė), O. Strimaitienė (ALRKMS atstovė), M. Vaitiekūnienė (LKMOPS išd.) ir M. Jušienė (ALRKMS atstovė).

Marijos aukšt. mokyklos Chicagoje lietuvių Rūtos ratelės, minėdamas Vasario 16-tą, buvo surengęs mokykloje lietuvių tautodailės parodėlę. Čia prie vieno parodėlės stalo matyti Rūtos ratelio valdyba. Iš kairės: Jūratė Jasaitytė — išd., Marija Eivaitė — sek., Asta Geštaitaitė — vicepirm. ir Daina Baraitė — pirmininkė. Nuotr. Seselės Irenos

Pasišventusi mažajam atžalynui

G. VALIULIENĖ

Kasdien prasilenkiam su žmonėmis, kurių visiškai nepažįstame arba labai mažai. Kartais pavardė lyg ir girdėta, kartais vėdas irgi kažkur matytas. Tačiau ką tas žmogus savyje slepia, i kokią mokyklą skuba, taip ir neturime progos sužinoti. Jau du mėnesiai spėjo prabėgti šių taip prasmingai pavadintų švietimo metų. Pačių mažiausiųjų lietuvių auklėjimo darbe daug yra nusipelnusi Janina Juknevičienė. Dar jos žingsniai labai drąsūs, tiek giedros veide, o praėjusio kovo mėn. J. Juknevičienė yra pakviesta su paskaitomis New Yorko ir Torontano. Šiuo metu, be nuolatinio darbo su mažaisiais, ji intensyviai dirba, beruošdama spaudai Montessori metodų pagrįstą darbo priemonių knygą priešmokyklinio amžiaus vaikui.

Moterys konsulų priėmimo

Prie Chicago Lietuvių moterų klubo įsisteigė klubas pasivadinęs "Gintarėlių klubas" (Lithuanian Amber Auiliary). Mokinčios lietuviškai kalbėti ar ne, bet kurioms rūpi lietuviški reikalai, mielai priimamos. Pirmasis jų pasirodymas įvyko vasario 16 d. konsulų priėmimo. Pustuzinis jaunų, gražusių lietuvių, pasipuošusių gražiausiais tautiniais drabužiais, priiminėjo daugiau kaip pusimtį atvykusių įvairių kraštų konsulų. Jas suorganizavo Joyce Evans-Paulilionienė. Kitos

buvo: Margarita Rudytė-Krupienė, Miriama ir Patricija Pilipauskaitės, Laima Nainytė ir Vitalian Amber Auiliary. Keturios — čia gimusios ir paskutinės dvi — naujai atvykusios. Lietuvos gen. konsulai dr. P. Daužvardžiui ir poniai kitataučiai konsulai nepagailėjo gražiausių komplimentų šiam jaunam šesetukui, parodžiusiam visą savo jaunatvišką sumanumą bei sugebėjimą vaisingai priimti svečius.

Svečių tarpe buvo matyti daug moterų pasipuošusių tautiniais

Dail. N. Baniienės sukurtas kostiumo škiecas Uberto vaidmeniui G. B. Pergolesi komiškoj operoje "La Serva Padrona" (Ponia tarnaitė), statomaj "Laiskų Lietuviams" parengime Jaunimo centre, Chicagoj, šiandien — kovo 8 d.

Pyktis grožiui konkia

Šis posakis buvo dažnai mūsų šmintingų močiutėlių kartojamas. Kartais ir neparodydami to, bet kai kurie žmonės gyvena chroniška pyktyje. Gydytojai tvirtina, kad tokie asmenys vėliau ar anksčiau turės aukštą kraujospaudimą. Ir priešingai, kuo mes vargiai tikėtume, tokie asmenys nėra stipraus dominuojančio charakterio. Jie greičiausiai priklausą nuo kitų, kitų lengvai palenkiami. Nors jie nepaprastai jautrūs savo paties interesams, jie yra taip emociingi, kad nesugeba efektingai savo interesus apginti. Gal tas nesugebėjimas ir yra viena priežastis, kodėl jie per gyveną beveik nuolatini pyktį. O moters gražų veidą niekas kitas labiau neiškraipo kaip pyktis.

Vietinės čikagietės mini Vasario 16-ąją

Chicago Lietuvių moterų klubas paminėjo iš eilės 24-tą sykį Vasario 16-tąją. Per 70 asm. susirinko Gold Coast restorano patalpose. Meniu buvo parinktas grynai lietuviškas. Klubui vadovauja energingoji Gene Krajicek. Atvyko amerikiečių spaudos atstovai. Genovaitė Giedraitienė sugiedojo himnų. Po pietų Jūratė Jasaitytė jautriai padėklamavo Maironio "Vilnių". Akordeonu solo grojo lietuviškas melodijas Genutė Saunaitytė (dar nesukako pilni metai, kaip ji atvyko su savo tėveliais — visa šeima iš Lietuvos). Kunigo A. Trakio rekomendacija padėjo šiai jo buv. parapiečių šeimai. Kalbą pasakė klubo garbės pirm. Juzė kimui.

Chicago scenoje

Chicago mieste (įskaitant ir priemiesčius šiuo metu veikia 15 ar daugiau teatrų. Paskutiniu laiku atsidarė bent keli nauji. Kai kuriuose jų pastatomi net 3 veikalai per savaitę.

Prie 4 m. naujai pastatytame Candlelight Dinner Playhouse (5620 S. Harlem, Summit), talpinančiame per 500 asm., šiuo metu (nuo vasario 5 d.) eina Frank Gilroy daugelį premijų laimėjusi drama "The Subject Was Roses" trečiadieniais ir sekmadieniais. Kitomis dienomis pakaitomis repertuare yra 2 komedijos: Henry Deker farsas apie generacijų spragą "What Did We Do Wrong?" ir Neil Simon "The Star-Spangled Girl".

Šiuose puslapiuose "Filmų įvairumų" skyriuje minėta drama, pastatyta ekrane, buvo suminėta. Jau tada teko pastebėti, kad ji daugiau žodinė, kaip vaidinėlė, todėl scenoje žydi, o ekrane blanksta.

Kaip jau minėta, "The Subject Was Roses" yra vienas labiausiai premijomis apiburtų veikalų Amerikos teatro istorijoje.

Pulitzer premijos laimėtojas (prie 4 m.) ir kiekvienos kitos taip visų geistinos teatro premijos kaip: N.Y. Drama Critics Circle, Tony ir Aegis klubo, yra jautri, inteligentiška, įtempta, o kartu ir gelianti drama, atsiduodanti realybę kiekviename kankinamo dialogo pasisukime.

Pasakojimas yra amžinojo trikampio, daug senesnio ir gilesnio, nei meilės trikampis. Tai trikampis tarpusavy kovojančių tėvų ir nelaimingos atžalos — sūnaus, mylinčio juos abu vieno —

Daužvardienė tema "Du laisvės varpai — Lietuvos ir Amerikos".

Šio minėjimo šeiminkėmis buvo: Dalia Bobelienė, Aldona Daukienė ir Joana Oksienė. Meniškas programą pagamino D. Bobelienė. Suruoštai tautodailės parodėlei eksponatus parinko A. Daukienė, padedant J. Oksienei. Klubui, beveik be vienos-antrios mažos išimties, priklauso lietuviškos, čia gimusios ir augusios. Jos rodo didelį norą išlaikyti lietuviškas tradicijas. Jau kelinti metai iš eilės kviečiasi naujai atvykusias atlikti minėjimo programą ir parodo norą arčiau su jomis pabendrauti, dažniau sueiti, pasisemti žinių lietuviškam veikimui.

Candlelight teatre veikalas pyškėte pyška spinduliuojančiais žiburavimais. Palyginti mažos skalės ir gan trumpokas, bet pasako tiek daug ir taip įkalbingai trijų stiprių vaidintojų lūpomis, kurie tikrai stipriai perduoda humoru persunktas vienos šeimos problemas. Jaučiama tampa W. Pullinsi režisūra.

Mazrian Walters puikiai įsigyvena i rolę tylios motinos, su prantancios savo sūnų taip gerai, kad net žino kada laikas jį paleisti iš namų į pasaulį. Tačiau ji atsiranda tame nelaimingame punkte, kada visiškai palieka abejinga jo tėvų — savo vyrų.

Art Kassel perduoda vidutinę kančią plačiaburnio airo, visus komanduojančio, pinigų gaudančio nelaimingo šeimos vyro, kankinančio tuos, kuriuos jis, iš tiesų, labiausiai myli.

Judd Reilly, sūnaus rolėje, yra 21 m. kareivukas, grįžęs iš II pasaul. karo. Jis labiausiai nusimano visoje šeimoje apie vykstančią tylią, mažą tragediją ir stengiasi paslėpti skausmą savo tingia kalba.

Sis trejetukas puikiai susiklaupęs, spindi vienodai suderinta puikia vaidyba.

Jų rietenos yra karčiai šalti liūdna rauda, kai ši maža grupelė, kiekvienas narys taip reikalingas vienas kito, čia pat, prieš savo nuosavas akis, pamažu atitolsta nuo kito kito ir visiškai išsiskiria.

Bilieto kaina yra \$5.75 asmetų ir nelaimingos atžalos — sūnaus, mylinčio juos abu vieno —

St. Semėnienė

Dail. N. Baniienės sukurtas kostiumo škiecas Serpino vaidmeniui G. B. Pergolesi komiškoj operoje "La Serva Padrona" (Ponia tarnaitė), statomaj "Laiskų Lietuviams" parengime Jaunimo centre, Chicagoj, šiandien — kovo 8 d.